

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendőek.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetűri hirté-
tésnél olcsóbb. Nyiltér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Közegészségügyünk.

Az emberek egészségüket leg-
kevésbé becsülik meg a
föld azon vidékein, a hol
a természet az emberi élet
létfeltételeiben bővelkedik,
— mert ritkábban van al-
kalmuk az egészség hiány
szomorú képével találkozni.

A társadalmi művelt-
ség és a civilizáció ujjab-
nál ujjab sok intézményei-
vel és a polgáriasság fo-
konkénti haladásával lépést tartanak az egész-
ségnek ellenségei: ép ezért szükséges, hogy az
egészség fenntartására irányuló rendszabályok
azokat nyomukban kövessék.

A zavartalan életrend nélkülözhetlen fő
kellékei: a világos, száraz lakás, a tiszta levegő
és a jó ivóvíz. Hiányozzék ezek bármelyike, úgy
az egészség csak teng. Három elválaszthatlan
kellék.

Zombor város lakházait a városnak katlan-
szerű völgyes fekvése miatt a talajvíz nedvesíti.
Még a magasabb pontokon fekvő épületek sem
mentek a nedvességtől. Azonban az építkezés
tudománya már némileg segített e bajon, a kár-
tány-réteg berakásával, bár ezt nálunk csak
nyilvános nagyobb épületeknél szokták használni,
míg a kisebb magán lakházak dohos, nedves,
penészes falakkal sok betegség kuforrásaivá
válnak.

A lég tisztasága nem mondható kielégítő-
nek, bár az utóbbi időben e részben sok tété-
tet. A főbb utak s utcák a tikkasztó hőségben
rendesen seperve és öntözve lesznek*) a körutak
egy része pázsit, a levegőt tisztító s enyhe ár-
nyat nyújtó fákkal lettek beültetve. De a mily
örvendetes haladást látunk e téren a belváros-
ban s egy-két főbb utcában, oly kiábrándító
ellentét ölik szemünkben a város éjszakkéleti
oldalán fekvő „Cservenka“ s az ugynevezett
„Mlaka“ nevű külvárosokban. Az utcákon béka
és mindenféle apró bizsergő lényekkel telt isza-
pos kátyuk, a kertek posványos zöld békanyál-
lal fődött kisebb-nagyobb mocsáraktól ellepve
átható búzzel megfertőzött és ártalmassá teszik
a levegőt. Sőt vannak egyes egész utcák, pl. a
„Honvéd“ utca, hol az ember Velencében a
lagunákon képzelné magát, csak gondola kellene,
mert az egész utca egy víz — az az feneketlen
sárral telt piszkos tócsa.

Fölösleges statisztikailag kimutatni, hogy e
városrész szolgáltatja aránylag a legtöbb fertőző
betegségekben kimultak számát. Ezen bajon pedig
helyes, rendes, nem helytelen felületes idősza-
konkinti csatornázással segíteni lehetne.

A vármegyeház baloldalán levő nagy üres
területet, hol hajdan különben rét volt, mely
tavasszal és ősszel az olvadó hó és eső víznek
gyűlőhelyét képezi s a beivódásig és elpárologásig
tengert képezve ott marad, hasonlólag csator-
názással levegőzni kellene. Sőt célszerű lenne
egy aesthetikai de lőkép egészségügyi szempont-
ból is e területet befásítani.

Ivóvízre nézve szerencsétlenek e város la-
kói, kik nyáron át kénytelenek ázalagokkal s
egyéb élvezhetlen, a testi szervezetre ártalmas
anyagokkal telt rossz vizet inni. A tehetősök
a félórányi távol fekvő indóházi kútból szerzik
be vizszükségletüket; míg a közép és a szegé-
nyebb-osztály az itt-ott egyes helyeken huza-
mosb használat után megszokott és jónak (?) rá-
fogott, — az emésztési zavarokat előidéző —
kemény, rossz ivóvízre van utalva.

A városnak összesen 26 kútja közül néhány
a belterületre esik, de ezek nagyobb részt rossz
ivóvizet szolgáltatnak; részint, mivel nem eléggé
mélyek, de főképp mivel elhanyagoltatnak s kel-
lőleg nem tisztítottak.

Fejlődött társadalmunknál fogva sokat ál-
dozunk különféle intézményekre, a város díszé-

*) Még pedig — hogy a rendőrség ebbeli érdemeit senki se
tagadhassa — a nap derekán. Szerk.

nek emelésére s közművelődésre; de valljuk meg,
a közegészség érdekében aránylag semmit sem
teszünk. Tény az, hogy a földi élet javai közt
minden máshoz szívósabban ragaszkodunk,
mint az egészségünkhöz; mert azt a test szük-
séges atributumának tekintve, elég fonákul küz-
dünk az anyagért az egészség árán is, a va-
gyonért egészségünk rovására is.

Pedig a városnak jól meg kellene fontol-
nia, hogy lakóitól mennyi életerőt, pénzt, időt
nyel el majd a beálló baj orvoslása; mennyire
hat ki a szervi élet megzavarása az életre, a
kedélyre, talán az elmére, de sőt a jövő gene-
rációra is.

»Egyesek ráfogásait megdönti az idő; el-
lenben a természet ítéletét megerősíti.«

Donoszlovits Vilmos.

A megyebeli községi tanítók egyesületének 12-ik közgyűlése.

F. hó 4-én ünnepi élénkséget öltöttek a
különbön csendes Priglevica-Szent-Iván község
utcai; mert a megye minden irányából ide gyű-
lekeztek a községi tanítók

Különösen jól esett itt látnunk a volt csaj-
kás kerületi tanítókat és tanítónőket, kikről
örömmel mondhatjuk, hogy a megyei tanítótes-
ületbe minden utógondolat nélkül már teljesen
beolvadtak.

Az alispán — mint a községi tanítótestület
ez idő szerinti elnöke — a kir. tanfelügyelő ki-
sérletében reggel 9 órakor érkezett meg; meg-
érkezését mozsár durrogások jelezték.

Alig mentek lakásukra, már is az elüljáró-
ság üdvözölte őket, később pedig a tanítók.
Mindkét bizottságot egyenlő őszinte szeretetre-
méltsággal és szíves bensőséggel fogadták.

Első nap a bizottságok működésének napja
levén, csak a választottak munkálkodtak.

Második nap egész parlamenti sokadalom
gyűlt össze az egyik iskolateremben s kedélyes
kézszorításokban adtak kifejezést a találkozás
fölötti örömeiknek. Az általános bizalmas érint-
kezésnek az elnöki csemettyű szava vetett vé-
get, mely után a 100-120 főnyi közönség helyre
vergődvén, figyelmes tekintetét Schmausz Endre
elnök felé irányozta. A szép kerek szónoklat
tenorja ez volt:

I. Tisztelt közgyűlés! Alig egy éve, hogy szí-
ves Istenhozzáddal ajkainkon elszakadtunk egy-
mástól s most, még alig pihenve ki emésztő
munkánk fáradalmait, már ismét összejöttünk,
még pedig tekintélyes számban, hogy egymás
tapasztalatait a viták tüzeiben felolvastva s a
higgadtság szitáján elvekké leszűrve, további
pályánkra segédzserékül magunkkal vihessük.
Szép jele ez a lelkesedésnek és önképzési haj-
lamnak. Ezen tanulságos részekon kívül, tartal-
mas sorrendünk oly pontokat is mutat, me-
lyek szerény állásunk befolyását és méltóságát
nagyban érdeklik. Névszerint alapszabályaink
mai végleges megállapításával elkészítjük azon
önkéntes keretet, melyen belül mozogni, tény-
kedni akarunk; az országos képviselői tanító-
gyűlésen megvitatandó tételek kitérésével és
megbeszélésével pedig alkalmat adunk küldöt-
teinknek, hogy ott közös óhajainknak tolmácsai
lehessenek.

Ami az egyesület működését illeti, az a
körök életében kell, hogy pezsegjen s nem két-
lem, hogy a körök elnökei örvendetes képet
fognak arról élnék tárni. A közgyűlésre kitűzött
két tétel fölött, dacára, hogy a szorgalmi időtől
ugyszólván csak órák választanak el bennünket,
12 talpraesett értekezés iratott, melyek közül a
bíráló választmány a jobbakat felolvasásra aján-
lotta.

A tagok száma a bajai kör felállításával,
de különben is örvendetesen gyarapodott. A
zentai kör 33, a szakadkai 78, a csajkás 44, az
apatini 39, a bajai 25 tagot számlál, a központ-
ban van 3; összes tagszám 222.

Jól esik ezen külső gyarapodással arányos
hivatásszerű gyarapodásunkat is konstatálnom;
mert pontos tudomásom van róla, hogy tagtár-

saink kizárólagos nagy többsége nemcsak az or-
szágos tanterv betűinek tesz eleget, hanem a
hazafiságnak az állami nyelv tanítása által, a
nehéz viszonyok dacára is, készséges hű mun-
kása. Habár a bő tárgysor megoldása a gyűlés
megkezdésére int, mégsem mulaszthatom el ezen
derék községnek, mely a tanügy s annak mun-
kása iránt nem szűnik meg előzékeny és nyájas
lenni, köszönetet ne mondjak mindnyájunk ne-
vében a tanusított szíves vendéglátásért s a t.
tagtársakat lelkemből köszöntve a 12-ik közgyű-
lést ezennel megnyitlnak jelentem ki. (Éljenzés!)

Rauschenberger Adolf alelnök és szt-iváni
jegyző: Üdvözlí a község nevében az egyesüle-
tet s biztosítja, habár ez egyszerű földmívelő
német ajku magyar nép nem érti is át az itt
végzendő munka horderejét, de a nap fontosságát
sejti azon küljelekből, hogy a megyei politikai
és tanügyi kormányzat fejei s a központi sajtó
képviselője s számos más jeleseink ezt jelenlé-
ttel megtszítelik. Igéri, hogy a tanulságos
eredményekből hasznot akarnak huzni és így a
kor haladásával lépést tartani. Éljenek a népta-
nitói s a tanítók vezetői és barátai!

II. Elnök ezután a jegyzőkönyv vezetésére Oláh Ká-
roly főjegyzőt (Szabadka) kéri föl s felszólítja a körök
elnökeit jelentéseik felolvasására.

a) A zentai kör (elnöke Czehe Győző), négy ülést
tartott a múlt évben, melyeken a következő tételek
nyertek — a kivonatos tartalom után itélve — sok ol-
dalú és beható megvitatást: 1. Az iskola viszonytatása
a szarnok szülőkre. 2. Szorgalomidő a tanyákon. 3. A
rajztanítás fontossága. 4. A testi büntetés alkalmazha-
tósága. Ez utóbbi kérdésre nézve az ismert humánus
kezelésmód ajánlatot ugyan, de azzal, hogy: miután
az iskola nem javító intézet s így már a jó elemekér-
dekben se vállalkozhatik arra, hogy megvárja, míg
egy vásott gyermeknek megjavulnia tetszik: ennél fogva
provokáló esetekben a vessző, mint ultima ratio, alkal-
mazása megengedhető. Örvendetes tudomásul vétetett
ezen mintaszerű körnek alapos jelentése, azzal a szép
hírel együtt, hogy Zentán az iskolák központosítat-
nak a beltéren, a külvárosokban s a tanyákon pedig
megfelelő számú egyes osztályok fognak ez évben épí-
tés alá vétetni, valamint a 3-ik óvó felállítására is elha-
tározott dolog.

Zenta városnak a népnevelés iránti áldozatkész-
sége előtt mi is szívesen emelünk kalapot s kívánjuk,
hogy az ott surlódó sok ambíció mind ezen a téren
iparkodjék egymást túlléptetni, sikerben és jóakarat-
ban egyaránt!

b) A szabadkai kör (elnöke Piller György, ké-
pezdei tanár) jelentése szomorú és megható volt, mert
ott a duló ragályos vészektől miatt az iskolák csak 4 hó-
napig voltak nyitva. Tartott 4 gyűlést, melyeken 4
írásbeli, 1 szóbeli, 2 gyakorlati előadás tartott. Ezek
közül a fontosabbak voltak: 1) A szülőkre hatás kel-
lékei; 2) a hanyagtanulók serkentési módozatai; 3) a
kézimunka tanításról.

A kör 39 tagja az Eötvös alapba fizető tagul be-
lépett, mi lelkesedve példászerű voltánál fogva is, ör-
vendetes tudomásul vétetett.

c) A csajkás kört számos derék jóra való tag kép-
viselte, de az elnök Jankovics István, szerb csuroghi
tanító, annyira elfeledkezett magáról, hogy se helytet-
tet vagy megbízottat, se semmi jelentést nem kül-
dött be.

A közgyűlés felháborodva ütközött meg ezen il-
lemtet és törvényt lábbal tapodó eljárásom s az elnököt
jegyzőkönyvi rosallásra ítélte.

Ez szerintünk az egyesület részéről elég; de mert
egy közbizalmi férfi megbízói iránt is tisztelettel tar-
tozik, azért elvárjuk a csajkás járás kifogástalan be-
látású tanítótól, hogy ezen közzetve rajtuk, illetőleg
az ő bizalmukból működő emberen szintén elégtételt
vegyenek az által, hogy ha elég szemérmes nem volna
ezen nem neki való tisztról rögtön önkénytel lemondani:
mutassák meg neki, hogy a maguk jó hírnevét az ő
szépségeért ily csúfosan többé kompromittáltatni neki
időt és alkalmat nem adnak.

d) A bajai kör (elnöke Dr. Bartsch Samu, ké-
pezdei igazgató) első gyermekévet éli, mert csak ápril
26-án alakult meg Dr. Ivánovits Pál korelnöklete alatt,
ki is 30 frttal rögtön belépett alapító tagnak majd a
kör tb. elnökévé választott. A kör ezen rövid idő
alatt is élénk szellemi mozgékonyt tanusított, név-
szerint „Az egészségügy a népiskolákban“ Nágel Sán-
dortól, „Az Eötvös-alap és Tanítói árvaház“ Dr. Bartsch
Samutól; majd „A 6 osztályú osztatlan népiskola tan-
rendje“ Boesky Kristóttól; végül „A földrajzi tan-
könyvek és a mappák egyeztetése“ Stecker Samutól
című tanulságos értekezéseket tartotta.

Elnök sajnálatát fejezi ki, hogy a vallásfelekezeti
féltékenység és tanügyi közömbösség ennél tágabb te-
ret eddig nekik nem engedett.

e) Az apatini kör (elnöke Weigand János apatini
felsőbb népiskolai tanító) jelenté, hogy ez idén Bezdán-

ban tartották meg összes ülésüket, hol is Dörner Jakab a természetrajz oktatásáról értekezett, helyesen és bőven ugyan, de a nélkül, hogy a kedélyreható momentumokat kizsákmányolta volna.

Resch Miklós a sikeletmák oktatásáról oly megkapó sikerrel értekezett, hogy jegyzőkönyvi köszönet szavazatot neki. Hadanic Gyula a számtan-tanítás módszerét adta elő.

Ezen körülmények jelentései helyes tudomásul vétettek.

III. Lebak zentai tanító felolvasta a pénztári jelentést, mely szerint az egylet bevétele 139 frt 82 kr, kiadása 20 frt 51 kr volt; kezelés alatt maradt 110 frt 31 kr. Tudomásul vétették.

IV. A kitűzött tételre beérkezett számos műközl a bíráló bizottság felolvasandónak találta, és pedig az első tételre, mely így szól: Lehet-e már a népiskola által hatni a házi- és kézműipar előmenetelének munka emelésére — s ha igen, mily eljárás követendő és mely tantárgyakra fordítandó a főgond? Treer János Priglevica szentiváni tanító munkáját.

A szoros logikai láncba fűzött előadás a népiskolának majd minden tárgyát alkalmasnak találja a mondott célra, ha az okos módszerrel kezelik.

Azon elvből indul ki, hogy a házi ipar főfeltétele a kezűgyesség és kombináció s ezt mindkettőt okosan fokozhatja és fejleszheti a népiskola. Névszerint az alaktan, vagyis a szemléltetés a gyermekben a tárgyak alakja iránt kelt érzéket; az írás már magában véve is: alakítás; a számvetés szintén; a mérten az alakok összefüggésére s viszonyára vonja a figyelmet; a természetrajz pedig a földrajzzal s néprajzzal együtt megtanít, mely tájon mi kellendő? hol mi keresendő s kapható? melyik anyag milyen természetű s mire való? Ha még most a tanító a készítmény mód iránt is nyújt tájékoztatást, akkor a fiú a téli órákban, midőn a mezei és sok iparos munka szünetel, sok szükséges házi cikkel maga láthatja el magát s amellett pénzre is dolgozhatik.

A kiváló — s nem titkoljuk: minket igazán meglepő világos és praktikus — előadás tapsos éljenzésre ragadta az összes jelenlevőket.

A tárgyhöz szolt Budanovics Antal szabadkai tanító, aki a hallottakat azzal bővítette, hogy az olvasókönyv mellett, a számtan s beszéd-értelem gyakorlatok kapcsán szintén lehet a célt megközelíteni.

Nágel Sándor bajai képezdei tanár, kiváló figyelembe ajánlotta, kifejtését annak, mely vidéken melyik iparág divatozik, kivált az anyamegyében.

Elnök kimondja, hogy az iménti pótlásokkal a megfajított helyesnek tartja s felkéri értekezőt, hogy azt lapok útján szélesebb körben is közölni sziveskedjék. (Lesz rá gondunk, hogy megkaphassuk.)

Kiváló figyelmet s feszült közérdeklődést keltett a napirend 2. számú tétele: „Mi okozza a hanyag iskolázatot a fennálló ellenőrző rendszabályokkal szemben és minő újabb intézkedések volna szükségesek annak megszüntetésére?”

Minden oldalról hangsúlyoztatott e kérdés tisztába hozatalának korszakalkotó fontossága, mit egyebek közt az is bizonyít, hogy az orsz. képviselőtanács is bevette vitapontjait közé.

Ezt Karl József és Dörner Jakab dicsőrelesen fejtették meg. A bíráló választmány leginkább azért, mert ezek egymást kvázi kiegészítik, a következő dolgozatokat találta fölolvashatóra érdemeseknek; melyeknek elvi álláspontjait csak a lényegesre szorítva im itt ismertetjük.

a) Czehe Győzőné szül. Samu Matild, zentai polg. isk. tanító szépen dolgozott és tartalomdús értekezésben vitatta az iskolai képzés törvénynek népi indolenciája által kétszeresen is indokolt behozatala helyességét; és ennek lanya keresztülviteléből, büntetlen kijátszásából fejtje meg a hanyag iskolázatot jelenséget. Sem a tantervek száma, se berendezése, se egészségügyi araválósága nem felel meg a törvény parancsának a legtöbb helyen nincs erő s hatalom, mely a mulasztókat erre szorítaná.

Megdöbbentően érdekes volt azon esattanás adata, hogy épen Zentán, mely város pedig megyénkben a népnevelésre legtöbbet áldoz, ha még 17 új osztály állították s a tankötelesek mind járnának is iskolába: még akkor is jutna minden osztályra 80 gyermek. Ada, Ó-Kanizsa és számos más gazdag és nagy község a felsőbb népoktatási törvény szavát immár második évtizede, hogy föl sem veszik.

A törvény kérelmetlen végrehajtásától várja a baj gyökeres javulását. A katonas szigorú derék nő zajosan megéljenzetett.

b) Petonszky József, szabadkai tanító, értelmes szubdivíziókkal részint az iskolában, részint azonkívül eső okokból magyarázza a hanyag iskolázatot közbűné. Az iskolában rejő okok: a tanító visszataszító egyénisége, túlszigorú, közönyös; az iskola fegyelmezetlen, túltömött volta, célszerűtlen fekvése, bútorzata, hiányos felszerelése.

Az iskolán kívül rejő okok: a szülők szegénysége, a tudás iránti érzéketlensége, az értelmiség és a nép buzditására hivatottak közönye, az ellenőrzés lazasága. Ezeknek ellenkezőjét ajánlja a baj elhárítására. Jól megérdemelt éljenzés jutalmazta a sok hasznos részletű előadást.

c) Oláh Károly szabadkai tanító, mintha tudta volna előre, hogy a fontos okokat mások előtte lefogalják, aprólékos, esetleges okokból fejtegette a létező nagy mulasztásokat. Ezek: 1) Nem a szülők hibája, hogy a gyermek nem jár iskolába, mert ők elküldik, de a gyerek elköszál másfelé s a többiekkel haza jön, mintha ott lett volna. (Az valóban nem való apának, akinek annyi esze sincs, hogy fiától megérdekezze, ki mellett ült, mit tanult stb.) 2) Azért nem ereszti sok szülő a gyermekét, mert szegénynek s hasznát vehetik otthon pl. kisebb gyerekek mellett. 3) Sokan meg azért, mert félnek, hogy valami baja esik neki (Ez nevetségesség túlóvatosság). 4) A ruhátlanág. 5) A sok nép-ünnep: lakodalom, keresztelő, torok stb. miatt marad vissza.

Azonban ezen gyengébb érvelést szivesen elengedjük, azon minden ajánlott korrekciómál hatékonyabb, mondhatók egyedül biztos és a jövőre nézve minden jó reformnak alapjául szolgáló eszméjeért, mely szerint kimondotta, hogy: Valamint az államnak

joga van a kényszeriskolázatot elvét vallani: úgy másrészt kötelessége annak megtartására módokat nyújtani a legszegényebb szülőknek is. Ennél fogva ajánlja, hogy a nagyobb gyermekek — mint legtöbb esetben szokás — a kis-békek gondozására otthon ne fogassanak, állítsák minden községben óvoda, vagy legalább gyermek menhely, a hová a munkára induló szegény szülő kiseddét nyugodtan s biztosan leteheti, míg a nagyobb iskolába küldheti.

Ez olyan életre való, tapra érdemes indítvány, mely ha nem új is, a közfigyelmet teljes mérvben megérdemli.

d) Az apatini kör a kérdést közösen meghányván, rezolúcióját lényegileg a következőkben terjeszti elő: Az iskolamulasztók kétfélek: a) épen nem, b) hanyagul járók. A mulasztás okaiul az előbbieknél által jelzettek kivül még igen helyesen említik fel az eredményhiányt (más szóval a rossz tanítást), mint a helyt a szülők szemében az iskolát mellőzhetőség, sőt hasztalan időrablónak tünteti föl.

Korrekciómái: 1) Mondassék ki, hogy a szorgalomidő mindenütt egyenlően 10 hónap (Tudvalevőleg a népoktatási törvény faluhelyen csak 8 hónapot sürget.) 2) A beiratkozás záros hatánapjául szeptember 1—7-ike tűzessék ki s ez buzdítólag s fenyegetőleg köztudomásra hozassék. 3) Az iskolából való elmaradásra csak az iskolaszéki elnök adhasson engedélyt. 4) A hanyag szülőkre a törvényt szabta büntetés minden egyes esetben kirovassék s kérelmetlenül behajtasék. 5) A szegény, elesett szülők gyermekei gyámoltassanak.

Javasolt még a Kör mindenféle ki- és bemutatást, melyek azonban csak a bajt és irkafirkát szaporítanak, s azt eredményeznék, hogy mindenütt a fél-falu embere iskolai végrehajtó, a másik fele meg végrehajtást szenvedő lenne.

(Mi elvi szempontokból máskor és más helyen fogjuk elmondani ugy e kérdésre, mint az egész érdekes gyűlésre vonatkozó őszinte nézeteinket.)

Rauschenberger Adolf: Legszándobbaknak tartja azon szülöket és gyermekeket, kik nem rosszakaraból, hanem ruha hiányában, szegénységük miatt kénytelenek oktatás nélkül feladni. Ezeknek sorsán úgy segíthetni hamar és biztosan, ha a községek évi költségvetésükbe bizonyos százalékot e címen fölvesznek; valamint ugy, ha egyesek ócska ruhák gyűjtésével a meztelen nyomort melegen tudna buzdulnak.

Czirfusz Ferenc kir. tanfelügyelő általános figyelem közöt szólal föl. Nézte szerint ez a kérdés még sokáig lesz majd vita alatt s teljes megoldása csak az időtől várható. A rendetlen iskolázatot csakugyan vannak bel- (iskolai) és kül- (iskolai kívüli) okai. Lepreztelen nyíltsággal és tapasztalatból mondhatja, hogy ezen kórságnak legveszedelmesebb anyaga sok tanítónak pontatlansága, könnyelműsége, lelkiismeretlensége. Ev elején és végén ezek azért nem tanítanak rendezten, mert még kevés a diák; év derekán pedig azért, mert már nagyon sok.

Számos tanítót tudna megnevezni, aki mellékfoglalkozásul tekinti az iskolát s egész más tereken használja el ideje és tevékenységét javát. Igen sokan vannak, akik az órákat elülhátul megnyirbálják, vagy közben fél, sőt egy óra szüneteket tartanak. Aki nem felel meg hozzáférhetően pontosan a hivatásának, azt erkölcsi lehetetlenség támogatni s annak iskolája évről évre néptelenedik.

Gátolják a tanítót hivatása teljesítésében anyagi bajok is; néhol nem kapja rendezten fizetését s elkedvetlenedik. Vannak családi bajok is: betegség, halálet, más csapás. Azonban ezen okok részint pillanatnyiak, részint a község elnézését kinyerik s így nem veszedelmesek, kivált ha a tanító azok rossz hatását csökkenteni, és elmúlásuk után jóvá tenni iparkodik.

Fontos gátja a rendes iskolázásnak csakugyan: a kellő számú alkalmas tantervek hiánya, a tanítónak emiatti túlterheltsége s az evvel járó teljes vagy részleges eredmény hiány. Szegény sok község, sok meg állít iskolát, de mind egy rakáson a központban van. Ez nagy baj, kivált a hol járókra nincs. Ó sok helyen pozdorját, szalmát, kenderkórót, kukoricaszórt szórót, csakhogy a sáros-vizes úton az iskola hozzáférhető legyen. A ruházathányt a legtöbb esetben nem tekintheti komoly oknak. Hiszen a gyerek otthon se ülhet örökké a kuckóban s nálunk az olyan szegény, akinek nincs egy melegebb gunyácskaja, igazán ritka. Felhozza erre pattanós példát, hogy Szabadka város ruhátlan gyerekek felöltöztesére 2000 frtos alapot tett s azt tapasztalta, hogy a szegény gyerekek, akiket felöltöztetett, nyomban a ruhafelhúzás után odahagyták az iskolát, ugy hogy ezen alap most, ama jelzett rendelkezés dacára, ministeri engedéllyel vesztegel s a viszonyok javulásáig ruhavételre nem lesz fordítandó. Ezzel ugyan nem mondja, hogy a szegények iránt jó belátásunk szerint adakozók s kegyesek ne legyünk; csak figyelmet a visszaélésekre.

A közönyt szintén elismeri komoly oknak; de ezért részben hibáztatja az illető iskolaszéki tagokat is, kiknek épen az volna nemes hivatásuk, hogy befolyásuk körében a buzgó iskolalátogatás apostolai legyenek. Tény, hogy ahol lelkes ily tagok vannak, ott az iskolázatot rendje évről évre javul.

Az is igaz, hogy tavaszon a másra használható gyerekek tömegesen kimaradnak. Ezért az illető községi elöljárók is hibásak; mert ha fogadnának egy pár öreg asszonyt s elrendelnék, hogy iskolaköteleseknek libát őrizni nem szabad, hát javulnának itt is az állapok. Ajánlja, hogy a községben dívo móva-munkák (pl. szüret, kukoricatorés) alkalmával inkább adjanak 5—8 napi szünidőt önkényt, semhogy a gyermekek fele vagy 2/3-a a tanulás sodrából kiessék s mulasztván, többé soha utol ne érhesse társait. Az is helyes volna, ha a piac napján tartanák a heti szünnapot s nem csütörtökön; mert ez által kivált sok iparos fiúnak tennék lehetővé az iskola rendes látogatását. Sőt helyeselné, ha kitüntetett érvek alapján maguk a tanítás órái is a nép kényelméhez, s a praktikus élet kívánalmához alkalmaztatnának; pl. hogy néhol a kora reggeli, másból a déli vagy déleesti órákon tartatnék a tanítás — ugy, mint az a gyáros Anglia akárhány helységében történik.

Végül ajánlja, hogy az iskola évet kezdjék el idején és komolyan, ne úgy, mint egy kezénél levő

program mutatja, hogy a szerint az iskola kezdődik szeptember elsőjén; beiratkozni lehet szeptember folyamán. Ez a komolyság paródiája.

Arra kér minden tanítót, végezze el a maga kötelességét lelkiismeretesen, pontosan, hivatászerettel; tegyék meg az iskolaszékek, az elöljárók a magukét; végezzék az intéseket; a hol kell, büntessenek: akkor azt hiszem, hogy a kir. tanfelügyelőnek elég módja lesz a viszonyok javulása fölött megelégedését konstatálni s egyuttal a mulasztó közegek ellen a hol kell, erőlesen föllépni.

Elnök a felolvasott munkákat, a kir. tanfelügyelő részletes adataival megtermékenyítve, méltónak találja arra, hogy az egyesület azokat küldöttjeinek tanulmányozásra adja ki a végül, hogy az országos képviselői tanitógyűlésen az egyesület nézetei realisan képviseltesse.

V. Nágel Sándor, bajai képezdei tanár, talpraesett és a késő déli idő dacára feszült figyelemmel hallgatott előadást tartott ily címen: Az egészségügy a népiskolában.

A tétel oly osztatlan tetszésben részesült, hogy az országos gyűlés elé terjesztetni határozatott.

Ezután két órákor társas ebéd következett 1 frtos részvényekkel, mely alatt az elnök Magyarország vallás-közülatásügyi miniszterére, Czirfusz tanfelügyelő az elnökre, az elnök a szives vendéglátó községi elöljárókra, egyik elöljáró az elnökre, Harsányi zentai tanító Czirfuszra emelt pokarat; fölköszöntetett még a derek alelnök is és a tanítók barátai s jóakarói.

Délután 4 órákor folytatott az ülés, törhetlen részvétellel mellet.

VI. Dr. Bartsch Samu az Eötvös alap s Tanítói árvaház nemes célját lelkes beszédben fejtegeti s tényleges támogatásra buzdít. „A 6. oszt. osztatlan népiskola terve” c. művet kizárólag e célra 20 krjával áruba bocsájtja; elkelt nyomban vagy 120 példány.

Egyuttal a támogatás módja iránt is indítványt tesz, névszerint az: fejezze ki az egyesület azon óhaját, hogy az Eötvös alapot az orsz. képvis. gyűlés 15-ös bizottsága kezelje.

A szabadkai tanítók azon nézetben állapodtak meg, hogy miután az Eötvös alapot az egyesület tanító gyűlés kezdte gyűjteni, azért várássék meg ennek összehívása s ennek, mint egyetlen hivatott kezelőnek adassék az át.

Czirfusz Ferenc: Tekintve, hogy egyetemes tanítógyűlés összehívására kiltás ez idő szerint egyhamarjában nincsen; tekintve továbbá, hogy az alap rendez és célirányos közóhaj; tekintve végül, hogy a képviselői gyűlés is végelemlésben az egész tanító kar kifolyása: ajánlja az indítványnak minden további nélküli elfogadását.

Nágel Sándor hozzájárul ehhez avval, hogy az egyesület gyűlés 10.000 tanítót 10 frt költséggel számítva, kerülne 100.000 frtunkba; ha az indítványt elfogadjuk, ez megmarad tiszta haszonnak.

Elnök szavazásra bocsátva a kérdést, a nagy többség az indítványt elfogadja.

Booskay Kristóf gyakorló iskolai tanító bemutatja azon tan., vezérkönyvek- és iskolai felszerelvényekről összeállított jegyzéket, melyeknek rendszeres felszerelt népiskolából hiányozniok nem szabad.

A tanulságos jegyzék tudomásul vétettet azzal, hogy litográfia útján közforgalomba hozandó lésson.

Jakob bresztováci tanító kérde, melyik könyv a legalkalmasabb a magyar nyelv tanítására nem magyar ajku népiskolákban? A Madzsar-Kakujai s Kun-Szirmai féle könyvek ajánlatnak.

Czirfusz Ferenc: Elfogadván felolvasó egyéb nézeteit helyteleníti, hogy a prágai — külföldi szemléltető képeiről buzog. Ajánlja, hogy ha a magyar állam kiadványai nem megfelelőek, tétessenek lépések az iránt, hogy minden igénynek megfelelő alkalmas fali képek létesíttessenek.

Ezen képek iránt több külön vélemény forogván, felkéretnek a körök, hogy azok fölött minél előbb indokolt s tanulmányra alapított nézetet valljanak.

VIII. Az egyesület alapszabályai véglegesen megállapítottak.

IX. Az országos képviselői gyűlésre: a hazai iskolázotásról s az isk. egészségügyről szóló tételek tüzetek ki.

X. A bejelentett indítványok közül kiváló, osztatlan lelkesedéssel fogadtatott el az, melyben Czirfusz kir. tanfelügyelőnek az ismeretes áramlatokkal szemben bizalom s közbecsülés szavaztatott.

A tanító segélyegyletnek szőnyegen forgó kérdésével szemben beható vita után abban történt megállapodás, hogy miután az alapsz. szerint az egyesület központi körü főtisztviselőkből álló állandó választmány-nal bírand: a kérdés érdemleges eldöntés végett oda tétessenek át. Ez azonban ne gátolja a körökben abban, bármit határozná is, hogy saját körükben a viszonyok szerint intézkedjenek.

Elnök félvén, hogy a sok egyesület terhesse fajulhat, maga is osztja Czirfusz indítványát s ez egyhangulag elfogadtatik.

XI. A jövő közgyűlés helyéül Ujvidék városa tüzetett ki.

XII. Végül elnök megköszönvén a buzgó részvételt és kitartást, Isten áldását kívánja a tanítók hazafias működésére s tőlük érzékeny szavakban zajos éljenzések között búcsúzik. Ülés vége 7 órákor.

Hírek.

Kemény Gábor báró közlekedésügyi miniszter tegnap hétfőn Ujvidékre utazott és onnan a Csernatovecig terjedő vasúti építkezések megtekintése után Pancsováig folytatja útját, a nagy gátépítéseket szemle alá veendő. A miniszternek alkalmá lesz személyesen tudomást szerezni azon viszonyokról, melyekben az oda letelepített csángók élnek. Pancsováról a miniszter Titen át a Tiszán hajóval Szegedre utazik a szabályozási munkálatok megtekintése céljából.

Hírek az érseki megyéből. A kisebb papnöveldébe felvétettek a folyó hó 4-én megtartott pályázat alkalmával a következő 12 növendék: Galambos István, Reile Ede, Hinger György, Fiedler Lajos, Hegyi Károly, Greinich Ferenc, a kalocsai, Szilágyi Kálmán a

Melléklet a „Bácska“ 38-ik számához.

szarvasi, Tumbász István és Schwerer Ferenc a szabadkai, Essert János az újvidéki, Latinovics Szaniszló és Mahay György a bajai gymnasiumból.

Bajai hírek. Jankovich Aurél főispán, Drescher Ede polgármester és Szutrély Lipót urak aldunai ki rándulásuk alkalmával Belgrádot is megtekintették, látogatást tévén egyúttal Mraovits patriarchánál, ki tudvalevőleg Baja városának szülőtte. — A rom. kath. iskolaszék f. hó 1-én az üresedésben lévő nőtanítói állomásra egyhangulag Klein Emiliát választotta meg.

Kiállítási ügyek. A zombori jótékony magyar nőegylet választmányja ma délután 5 órakor Esztergamy Borbála nőegyleti elnöknel ülést tart, melynek fő tárgya a „Bácsmezei női kézműipar kiállítás“ bizottságának megválasztása. Szükséges egy rendező, egy felügyelő, egy pénztári és egy jury bizottság. — A kiállítási sorsjegyekből csak 800 darab áll még rendelkezésre az elnöknel. — A szabadkai m. k. állami tanítóképző intézet 173 db női kézimunkát jelentett be, melyek elhelyezésére 18 □ méter szabadter és egy másfél méter szélességű üvegszekrény szükséges. — Az apatini felső népiskola növendékei 150 darabot állítanak ki. Dr. Margalits Ede kiállítási titkár.

Bezdánban szombaton tűz volt; a nagykosma istállója égett le, a Roheim féle deszka és léc kereskedés közvetlen szomszédságában. Hegyessy Ferenc tüzoltó parancsnoknak sikerült a tüzet lokalizálni.

Hirdetmény. Zombor sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az 1883. évi III. és IV. osztályú kereseti, valamint a tőkekamat és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója ellen intézet fellebbezések elintézésére Zombor városában megalakított adófelszámolási bizottság tárgyalásait f. é. július 9. Zomborban a megye palotájának újonnan emelt bal szárnyán 2-ik emeletben (első ajtó a pertári folyosón) lévő tárgyalási teremben megkezdni és vasár- és ünneppnapok kivételével naponként délelőtt 8 óráig folytatni fogja. A beérkezett fellebbezések a következő sorrendben és pedig: első sorban a palánkai, ezután a zentai s folytatólag az újvidéki, kulai, óbecsei, szabadkai, zombori és végre a bajai adóhivatali kerületből beérkezett fellebbezések fognak tárgyalás alá vétetni. Zomborban 1883. jul. 5. A városi tanács.

Jegyzőválasztás. Bács-Földvár községében e hó 6. Szakács Tamás helyettes jegyzőt közfelkiáltással jegyzővé választották.

Krusevlyan tüzeset. Még nincs két hete, hogy a község háza tőzsomszédságában lévő ház leégett, és már július 5-én újból tűz lárma riasztotta fel községünk lakóit, a tűz a tanítói lakban ütött ki, és 4 lakbázat elhamvasztott, oka ennek az, hogy az összes népség kün a földön volt aratni, s nem volt ember ki a tüzet oltotta vagy a fecskendővel kezelte volna, csak miután a nép a földekről haza sietett, sikerült a tüzet localizálni, úgy hogy nagyobb baj nem történhetett. A leégett károk egy kivételével a Magyar francia és az Első magyar ált. biztosító társaságán biztosítva voltak 1100 frt erejéig, az összes kár körülbelül 3000 frt, ember élet nem esett áldozatul, csak egy asszony nagy égési sebei vannak, ki beszorult a házba és nem jöhett többé ki. — Állatok közül megégett 6 db sertés.

0-Becse. Országos vásárunk f. hó 1. és 2. megtartván, rendkívül nagy volt. A lovak, szarvasmarhák igen szép ára volt, de meg vevő is igen soklevén, panasza e tekintetben ok nem volt. Vásár első napján este egy legényt a vendéglőből kilépte alkal-mával egy nős ember úgy látszik féltékenységből, — egy őrt pedig éjjel az utcán, keresztül szúrtak. Mind-égy áldozat rövid időre meghalt, a tettesek pedig törvény kezeibe szolgáltattak. — Mult hó vége felé egy kereskedőnek udvarából éjjel két lovat és egy kocsit elloptak. Erélyes felelős éjjeli őrbiztosunk (nem a nap-pali) nehány napra rá Szerbiában feltalálta a tetteseket és a lopott tárgyakat is. Nem első eredménye az említett biztosnak, hogy rövid idő alatt, még külföldön is utólrta a tetteseket. Megérdemli, hogy megdí-sértessék. — Méltón az újdonságok közt foglalhat-helyet városunknak azon ritka kegyeletes észülete, hogy azon növényt, melynek nedvét volt Sokrates kénytelen itélet folytán meginni, s mely halálát okozta, nem tudom, a nagy bölcsész tiszteletére-e? vagy pedig csupán virágkedvelésből-e? nagyban tenyész utcákon, kertekben és minden felé. A sörház-utca 1590. sz. üres telkén, a merre az egész belváros jár a fürdőházba, egész kis erdőség volt e növényből ültetve-e? vagy magától teremve. De valami barbár kéz, nem törődve a kegye-lettel, nem várva be a rendőrség utasítását, kivágta irtalmatlanul az egész erdőt. Milyen különös, már 50 lépérsől érezhető régi görög illata volt ezen magyarul bűrknek nevezett növényzetnek! A tudomány, s művészetnek ezen egy oszlopa volt városunkban nagy-ban látható, és barbár kezek azt elpusztították, most már csak a többi, apróbb kiterjedésű ily emlékek lé-teznek.

Palánkán eljegyezte Ivanić Anna kisasszonyt dr. Potucsek János ügyvéd.

Vasárnap nyílt meg Baján a tanítói póttanfolyam, melyre 135-en jelentkeztek. A megnyitáson Czirfusz tanfelügyelő lelkesítő beszédet intézett a tanítókhöz és sikert kívánt nekik szép törekvésükhöz, a magyar nyelv megtanulásához. A német ajkúakat Dr. Bartsch Samu, a haladó szerbeket Booskay Kristóf, a kezdő szerbeket Petrovácz István fogják vezetni.

Arveres. Galacz Máttyás 2200 forintra becsült ingatlanai szept. hó 10. Csonopla (Zombor) — Birkás Imre ingóságai jul. 18. Szabadka.

Hirdetmény. Zombor városának legfelsőbb helyen is jóváhagyott még eddig hatályon kívül nem helyez-tett, így hát ez időszert is érvényben levő 1845. évi tüzendészeti szabályai a következő intézkedéseket foglalják magukban u. m.: 2. §. A sáncban, vagy an-ak közelében építendő, úgy már fennálló, de náddal fedett házak fedeleit ezentúl javítani nem szabad, és ha azon nádas fedél oly rossz állapotban van, hogy nem használható, akkor a fedél cseréj alá vétessék. 5. §. Szénát és szalmát a belső városba nagyobb meny-nységben behozni, úgy a külső városokban is kaza-lokban, vagy boglyákba az épületek közelében lerakni,

tilos. 13. §. Utcákon és piacokon a gesztenye sütés, valamint a meleg hamu vagy pernye az épületek kö-zelében elhányása is szigorúan tilalmaztatik. Mely régi intézkedéseket tudomás és alkalmazkodás végett újból feleleveníteni és meghirdetni szükségesnek tar-tottam, megjegyezvén, hogy az említett szabályok el-len vétők szigorúan megbüntettetni fognak. Zomborban, 1883. évi július hó 3-án. Czeder János, rendőr-főkapitány.

Örült Vukovics újvidéki rendőrbiztos e hó 7-én szállította az országos tébolydába Theodorovics Gy. újvidéki törvényszéki irnokot. A szerencsétlen, kin már előbb mutatkoztak az elmezavarodottság jelei, egy ilyen rohamában a napokban 9 éves fiát késsel és ollóval körülmetélte.

Gyilkosság. Újvidéken Gavrilovics Juca vagyonos özvegyet, ki kamatra kölcsönöket szokott volt adni, konyhájában vérben uszva holtan találták. Baltával ütötték agyon, a corpus delikti mellette feküdt. A tettes pénzhez nem nyult — valószínűleg csak adóslé-velét vitte el. A nyomozás erélyesen foly.

Nazarenusok. A szerb lapok közleményei szerint e szekta a megye déli részein a szerbek közt is kezd befészkelődni.

Dr. Margalits Ede szétküldötte „Beszédék és cik-kek“ című művere a megrendelési felhívásokat; csak kevés lett kibocsátva, akik ennek folytán nem kapták volna, felkéretnek a megrendelést a szerzőhöz címzett levelező lapon eszközölni. A munka ára 1 frt és a mű szétküldése után fizetendő.

Br. Edelsheim-Gyulay Magyarország katonai fő-parancsnoka e hó 6-án és 7-én városunkban időzött, a szemle végével a közös hadsereg tisztikarának a ta-pasztaltak felett teljes megelégedését fejezte ki.

Hymen. Fürst László szabadkai kereskedő elje-gyezte Kunecz Jakab leányát, Laurát.

Iványi István, a Bács Bodrogh megyei tört. tár-sulat alelnöke, Szabadka város monographiájának meg-írásával megbízatván, levéltári kutatások céljából három hétre Bécsbe utazott. — A társulat titkára, dr. Margalits Ede lépéseket tett, hogy a „Délmagyarországi tört. társulat“ birtokában levő és Bácsmezeire vonat-kozó okiratok a megyei tört. társulatnak rendelkezé-sére bocsáttassanak.

Gyümölcskivitel. A földmívelés- ipar és kereske-delmi miniszter elrendelte, hogy a gyümölcs szállítma-nyok, habár teher árúként adatnak fel, mindenkor a legközelebbi gyorsárúkat szállító személyvonattal to-vábbítandók.

Öngyilkosság. Váli Ilka, Váli Béla szabadkai föld-birtokos és városi bizottsági tag kedves szeretre méltó leánya e hó 7-én reggel mérgezés folytán 23 éves ko-rában elhunyt. Általános részvét kíséri sirjába a korán megtört szívet.

Zombor sz. kir. város törvényhatósága f. hó 5-én közgyűlést tartott. Fontosabb tárgyai a következők: Az 1885. évi országos kiállítás helyi bizottságának megalakítása: ez Gottlieb Márton, Mihajlovics György, Bikár Simon, Kovácsy Kálmán, Fernbach Antal és Fal-cione Gusztáv. — Amagánhirdetmények megrongálásának szabályrendeletileg való eltiltása. Az erre vonatkozó szabályrendelet szövege a következő: 1. A megenge-dett vagy erre alkalmas és senki által nem kifogásolt helyeken vagy helyiségekben kiragasztott vagy kifüg-gesztett mindennemű magán hirdeményeknek erre nem jogosultak által való letétele, megrongálása, eltávolí-tása vagy olvashatatlanná tétele eltiltatik. 2. §. Ezen tilalom megszegése kihágást képez és a szegény alap javára fordítandó 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel vagy megfelelő elzárással büntetettik. 3. §. Jelen sa-bályrendelet kormányhatóság megerősítés után azon-an életbe lép, és végrehajtásával a rendőr kapitányi hivatal bizatik meg. — Dr. Ambrozovics Károly fe-lebbezését a belügyminiszterium elvetvén utasította a törvényhatóságot hogy az utca befásítását foganatba vegye. — A házaló kereskedés betiltása érdekében hozott városi szabályrendeletet a kereskedel mi miniszterium helyben hagyta. — Elfogadtatt a gazdasági választ-mánynak következő szabályrendelete: 1. §. A vár. tu-lajdonához tartozó legelőkről, utakról és szántóföldekről a gyepnek magán felek általi felásása és elhordása eltiltatik. 2. §. Földet házi szükségletre csak is a ta-nács által a gazdasági választmány meghallgatása után kijelölendő helyekről és megállapítandó módozatok szer-int hordatni engedtetik, földet más helyekről hordani tilos, magánosok tulajdona érintetlenül hagyatván. 3. §. Ezen tilalom megszegése kihágásnak nyilvánítatik, és 5—100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel behajtha-lanság esetén minden 10 frt után egy napot számítva elzárással büntetettik. 4. §. A pénzbüntetés a szegény alapjára esik. 5. §. Jelen szabályrendelet kormány-hatósági jóváhagyás után azonnal életbe lép és foga-natosításával a rendőr kapitány ság bizatik meg. — Fel-olvasatott az elhunyt országbíró özvegyének válassza a város részvétfeliratára. Ennek szövege a következő: „Tekintetes polgármester ur! Fogadj a polgármester ur s Zombor szab. kir. város tisztelt közönsége az engem és családomat ért lesújtó csapás fölötti megtisztelő részvéteért bánatteljes szívből eredő, mély köszönetem. Bár az ily csapás által ejtett sebet még az idő jótékony hatása sem hegeszti be teljesen, enyhíti égető fájdalomunkat a közrészvételnek ily általánosan elismerő s őszinte nyilvánulata. Fogadj azért polgármester ur meleg köszönetem ismétlésével kiváló tiszteletem őszinte kifejezését. Kelt Bakocán 1883. évi jun. 18-án. Özv. Mailáh Györgyné“. — Felolvasatik Tisza Lajos kormánybiztos átirata melyben köszönetet mond Zom-bor város közönségének azon facsemetékért, melyeket az a mult évben Szeged befásítására ajándékozni szí-ves volt. — A szabadkai terménykiállítás helyi bi-zottságába megválasztottak: Gottlieb Márton, Mihajlo-vice György, Bikár Simon, Husvéth István, Fernbach Antal és Falcione Gusztáv.

Korcsmahitel. Az uszortörvénynek a korcsma-hitel szabályozó része július 1-én lépett hatályba. Ez időtől kezdve tehát az 1883. évi XXV. t. c. 22. és következő §§ ai értelmében a vendéglőkben, korcs-mában és más italmérsi helyiségekben — ideértve azon kereskedéseket is, melyek a szesz italoknak kicsinyben eladására joggal bírnak — kiszolgáltatott szesz italok ára iránti követelések fejében, a bíróság

csak a törvényhatóságok által szabályrendetileg meg-határozott összeget ítéheti meg, és az ennél maga-sabb összeg sem az adósnak, sem jogutódának a követelésébe be nem számítható. A hitel azonban két forintnál kisebb és nyolc forintnál nagyobb nem lehet. A bírói határozattal, a hitelezőnek hasonter-mészetű minden korábbi követelése kiegyenlítettnek tek-intendő, akár képezte az kereset tárgyát, akár nem. A bírói határozattal megállapított követelés kiegyenli-tése előtt, újabb hitelezésnek helye nem lehet. Ezen rendelkezések azokkal szemben is alkalmazandók, kik a szesz italok kicsinyben eladását az eddigi eljá-rás és büntetés is érvényben marad. A szállodákban, vendéglőkben, vagy korcsmákban megszállott vendékek ellen, a szállást adó által támasztható követelésekre, a jelen fejezet határozatai nem alkalmazandók.

Hodságról írják, hogy ott június hó 17-én az első zsidó kereskedő letelepedett; a levelező efelett jaje-székkel, pedig erre semmi ok nincs, s hodsági német kereskedőknek nincs oka sem mi féle versenytől félni. — Hodságnak is meg van már a maga csángója. — A községben új év óta öt nagyobb tüzeset volt; most meg May Máttyának 3 darab 500 forintot érő lovat lopták el.

Pályázat. A földmívelés-, ipar- és kereskedelem-ügyi m. kir. miniszterium a szőlőmívelés és pinceke-zelésben elméleti és gyakorlati ismeretekkel bíró egyé-neknek alkalmat kíván nyújtani arra, hogy magukat borászati vándortanítókka és vinczellérképezési taní-tókká kiképezhessék. Az érintett minősítéssel bíró egyé-nek kiképzetése az érdecszegi vincellér képezésén evégre berendezett s folyó évi október hó 1-től egy évre terjedő tanfolyamon, államköltségen történik. Az illető tanítójelölt a kiképzetetés tartama alatt 600 frt ösztöndíjban és 150 frt lakbérátalányban részesül. A tanfolyamot kellő sikerrel végzett tanító-jelöltek, mint vinczellérképezési tanítók és vándortanítók alkalmaztat-hatnak, a mennyiben ily állomások üresedésbe jönnek, vagy újból szervezettek. Megjegyeztetik azonban, hogy e részben a miniszterium kötelezettséget nem vállal; ellenben a tanfolyamot államköltségen végzett tanítók kötelezettek arra, hogy ha kívántatnék, szakmájokba vágó állomást elfogadjanak. A pályázni óhajtok fel-hivatnak, hogy végzett tanulmányaikat és gyakorlati ismereteiket igazoló okmányokkal fölszerelt folyamod-ványukat legkésőbb f. évi augusztus hó 15-éig a földm-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumhoz nyujtsák be. Az okmányok alapján elfogadott tanító-jelöltek azonnal, tehát már augusztus hó folyamában az ér-decszegi intézetnél jelentkezni, s ott augusztus és szept-ember hónapokat tölteni tartoznak. E két hó próba-időnek tekintetik, melynek végzetével, ha az illetők megfelelő haladást nem tanusítottak, vagy a pályára nézve kellő képességet nem mutatnak, az ösztöndíj él-vezetéstől elesnek. E két hóra nézve havi 50 frt él-elmezési díj engedélyeztetik.

Nagyszerű alapítvány. Szabadkán Osztoits szül. Zozuk Teréz, ki 1876. február hó 17-én halt el, még 1866. ápril 9-én végrendelettel vagyonáról, s abban nemes célú és nagy értékű alapítványokat tett a helyb. szerb hitközség javára. Az alapítványi oklevél e vég-rendelet alapján Milatinovics Szvetozár mint végren-deleti végrehajtó által elkészítettvén, a miniszterium-hoz lón felterjesztve, hol megerősítést nyert, és életbe is lón léptetve. Az alapítvány „Osztoits János és Osz-toits Teréz szül. Zozuk-féle katonai és polgári alapít-ványok“ nevet visel, és főbb pontozatai a következők: 1. Az alapítványi vagyon áll több helyrajzi szám alatt fekvő háromszáz lánca szántó és rétföldből. 2. E fekvőség jövedelméből azonban évenként kifizetendő a sza-badkai szegény sorsu vakok és némák segélyezésére 50 frt, a halotti emlék-misést mondó papok részére 5—5 frt, karénekre 200 frt, nem kolduló szegénynek 50 frt, a szerb irodalom segélyezésére 50 darab császári arany, egy szegény sorsu 18—25 éves be-csületes szerb-hajadon részére hozomány fejében 400 forint, szerb iskolai szegény tanulók téli ruházatára 100 frt, a helyb. gymnasium két tanulójának egyen-ként két db császári arany, egy helyben a középisko-lába járó tanulóknak 100 frt, egy vidéki tanítványt látogató tanulóknak 250 frt, egy felsőbb iskolai hall-gatóknak 400 frt, és az élethossziglani időre választandó alapítványi igazgatóknak 500 frt. Intézkedik ezenfelül arról is, hogyha az ösztöndíjas tanuló 1 évre külföldre óhajjt menni vagy tudori rangra törekszik, mily pótdí-jában részesüljön. Az ösztöndíjak első sorban rokoni-füknak adandók. Ha rokon nem lenne, akkor szabad-kai szerb fia, ha pedig erre hivatott nem lenne, ugy az osztrák birodalom bármely részéről jelentkező arra érdemesített fia nyeri el azt. Számos intézkedése van az alapító levélnek, melyek az eljárást szabályozzák. Örökhagyó kikötötte végrendeletében azt is, hogy a temetőben egy kápolnát építsenek, s így őt mint férjéc oda helyezze át. A kápolna elkészült. Szerdán reggel 8 órakor a szerb templomban isteni tisztelet leend, hon-nan a hitfelekezet egyházi szertartás mellett az új kápolnához vonuland. A kápolna és oltárfelszentelést Kupuszarovits Lyubomir görög keleti kerületi esperes (zombori plébános) végzendő a helybeli papság segéd-lete mellett.

Az 0-Morovicán felállítandó valláskülönbség nél-küli kisdudóda alapítványokéjéhez pénz és buzábeli önkén-tes adományokkal újabban a következő adakozók jár-ultak: Fodor József 10 kilo buza, Sallai József 40 kr, Besnyi József 6 kl. buza, Farkas József 3 kl. b. Szabó István 2 kl. b. Sebők András 2 kl. b. Nagy János 3 k. b. Borza János 5 k. b. Kecksméti Mihály 2 k. b. Horkai István 5 k. b. Siket Gergely 5 k. b. Mike József 20 k. b. Torok József 20 k. b. Mike Mihály 10 k. b. Farkas Miklós 20 k. b. Gyütő József 15 k. b. Ifj. Gyütő József 1 frt. Gyütő Jánosné 25 k. b. Farkas Mihály 2 k. b. Szabó József 25 k. b. Juhász András 25 k. b. Juhász János 20 kr., 25 k. b. Gyütő János 15 k. b. Berger József 50 kr. Pál Pál 20 kr. Torok Sándor 20 kr. Király Sándor 20 k. b. Szabó Mihály 5 k. b. Sándor József 5 k. b. Farkas János 5 k. b. Gannai János 10 kr. Kósa István 5 k. b. Köhn Adolf 25 kr. Nemes István 50 kr. Biró Ferenc 50 kr. Bak Bálint 30 kr. Mészáros József 20 kr. Tóth János

20 kr. Nagy Mihály 20 kr. Mészáros István 15 k. b. Szigeti Mihály 20 kr. Kajdos Pál 10 kr. Kerék Mihály 10 kr. Muzsik Péter 10 kr. Drenyovszki András 20 kr. Bak Mihály 1 frt. Balog István 20 kr. Pap János 3 k. b. Volkenstein Mór 20 kr. Ledu Mihály 20 kr. Bak János 20 kr. Méhes József 20 kr. Sárközi Ferenc 50 kr, 25 k. b. Cseke József 20 kr. Cséke Bálint 50 kr, 20 k. b. Muzsik János 49 kr. Hamar József 50 kr. Ador József 40 kr. Kunszabó Antal 1 frt, 50 k. b. Friedman Dániel 1 frt. Friedman Mór 50 kr. Király István 50 kr., 25 k. b. Tügyi Sándor 50 kr., 15 k. b. Soós Sándor 1 frt. Soós Imre és János 20 k. b. Király András 10 k. b. Kurucz József 7 k. b. Csákvári József 10 k. b. Földi Mihály 20 kr, 5 k. b. Jeges Sándor 20 kr, 5 k. b. Vilhelm József 30 kr. Torok István 50 kr, 10 k. b. Csákvári Lajos 50 kr, 15 k. b. Sper Sebestyén 15 k. b. Stabel Mariska 20 kr. Tóth Sándor 25 k. b. Beke Bálint 50 kr. Kuszka József 25 k. b. Baják Mihály 20 k. b. Hirt László 40 kr. Csákvári Julianna 50 kr, 5 k. b. Lakatos Sándor 20 kr, 5 k. b. Kraz György 2 k. b. Jeges Bálint 2 k. b. Szilágyi Sándor 20 kr. Soós Mihály 20 kr. Möriz József 5 k. b. Kocsis József 2 k. b. Gál István 50 kr, 10 k. b. Boldog János 50 kr, 25 k. b. Kovács Gáspár 30 kr. Simon Sándor 30 kr. Baják Vendel 50 kr. Kovács Bálint 50 k. b. Németh István 15 kr. Juhász István 50 kr. Hajduska Fülöp 10 kr. Gál Bálint 40 kr. Sebők András 20 kr. Kocó János 20 kr. Flamon József 20 kr. Petró Sándor 20 kr. Vékás István 15 k. b. Nagy János 20 kr. Fejős András 20 kr. Kiss Sándor 30 kr. Erdei József 1 frt. Erdei János id. 1 frt. Erdei János ifj. 25 k. b. Nemes János 1 frt. Juhász Sándor 40 kr. Csáthi János 25 k. b. Nagy János 1 frt, 50 k. b. Bódvai János 25 k. b. Kovács István 25 k. b. Juhász Sándor 25 k. b. Csáthi Bálint 25 k. b. Tóth Ferenc 50 kr. Sárközi Sándor 20 kr. Bergel Jakab 50 kr. Lódi István 20 k. b. Juhász István 20 k. b. Nagy Pál 25 k. b. Heller Mór 30 kr. Natkai János 20 k. b. Szabó József 20 k. b. Rontó Imre 20 kr. Balázs István 10 kr. Beke József 30 kr. Balog Bálint 20 kr, 15 k. b. Kovács Mihály 15 k. b. Berger Mór 80 kr, 10 k. b. Méhes János 50 kr, 20 k. b. Mészáros Pál 20 kr. Jósai József 40 kr. Körtesi János 10 kr. N. Balog Bálint 25 k. b. Simon József 20 kr. Kádár József 10 kr, 5 k. b. Besz András 20 kr. Gyuró Sándor 20 kr. Kiss Bálint 50 kr, 10 k. b. Lovrics Ádám 20 kr. Kis Pál 20 kr. Pap József 40 kr, 10 k. b. Kiss András 30 kr. Balog József 10 kr. Bálint Mihály 20 kr. Kis Mátyas 10 kr. Balog Sándor 40 kr. Kálmán András 20 kr. Kasza Bálint 20 kr, 5 k. b. Kiss Antal 10 kr. Kovács Bálint 10 kr. Lódi István 30 kr, 15 k. b. Kerekes Sándor 50 kr., 25 k. b. Kiss László 50 kr, 15 k. b. Farkas János 50 kr, 5 k. b. Farkas József 20 kr. Hamar Mihály 50 kr. Szücs János 50 kr. Beke Bálint 1 frt, 15 k. b. Kerekes Sándor 1 frt. Szabó János 20 kr, 5 k. b. Gulyás Mihály 20 kr. Kerekes István 20 kr. Lakatos Dániel 30 kr. Kőmives József 20 kr. Pásztor János 20 kr. Tóth András 20 kr. Steinbeck Miklós 20 kr. Józsa Ferenc 20 kr. Tóth Andrásné 20 kr. Lódi Sándor 40 kr. Szabó István 20 kr. Hideg János 20 kr. Kardos Mihály 20 kr. Kovács István 20 kr. Mészáros József 50 kr. Czifra Mihály 20 kr. Csáti István 1 frt. Sója János 1 frt. Tóth János 20 kr. Sója Bálint 1 frt. Balog János 20 kr. Hám Pál 1 frt. Kenyeres János 40 kr. Dormán András 20 kr. Laki Pál 50 kr. Mészáros Sándor 50 kr. Buzás Mihály 50 kr. Buzás Sándor 20 kr. Kovács József 50 kr. Pető Félix 50 kr. Lakatos János 30 kr. Balog M. 20 kr. Tóth Ferenc 2 frt. Somogyi János 25 kr. Göncz Sándor 25 kr. Juhász István 20 kr. Kerék Bálint 20 kr. Kocó Sándor 20 kr. Lengyel Sámuel 20 kr. Flisi Adolf 20 kr. Kiss József 20 kr. Kádár Mihály 20 kr. Somogyi Sándor 20 kr. Kuruc Lajos 20 kr. Besz József 20 kr. Beredit Antal 20 kr. Szabó József 40 kr. Bucs János 80 kr. Kiss Péter 20 kr. Varga József 20 kr. Kuruc Sándor 20 kr. Király János 40 kr, 20 k. b. Juhász Bálint 25 k. b. F. Juhász Bálint 25 k. b. Csákvári József 1 frt. Fodor Márton 30 kr. Graca József 10 k. b. Dózsa Pál 30 kr, 10 k. b. Fodor Sándor 1 frt, 15 k. b. Ivanyos János 20 k. b. Faragó József 20 kr. Domján János 50 kr. Özv. Nagy Józsefné 1 frt. Méhes János 10 k. b. Gere András 20 k. b. Buzás István 20 kr. Lovas István 20 kr. Bak Bálint 10 kr. Somogyi Bálint 10 k. b. Beke János 20 kr. Jeges József 40 kr. Csákvári Bálint 50 kr. Gellér József 20 kr. Erdei János 50 kr. Beke Sándor 30 kr. Fodor Bálint 20 kr. Boza Mihály 1 frt, 20 k. b. Makán József 50 kr. Kiss Sándor 50 kr. Mang Ferencné 50 kr. Ivanyos József 20 k. b. Besnyő Péter 20 kr. Dávid Pál 20 kr, 20 k. b. Molnár József 50 kr. Facsar Sándorné 10 k. b. Bancik Péter 20 k. b. Lőbl Katalin 25 k. b. Kósa János 10 k. b. Ambrusz András 20 kr. Bonifát Menyhért 50 kr. Varnyas János 20 k. b. Tipold József 10 k. b. Somogyi Ferenc 50 kr. Karai János 10 k. b. Vékás István 50 kr. Besnyő János 50 kr, 15 k. b. Szabó Sándor 5 k. b. Ivanyos István 10 k. b. Szücs József 15 k. b. Facsar Sándor 5 k. b. Facsar Mihályné 50 kr. Pap Lidia 30 kr. Györfy Sándor 50 kr. Tamás Ferenc 50 kr. Ifj. Facsar Péter 25 k. b. Id. Facsar Péter 20 k. b. Lakatos István 20 kr. Palágyi Zsófia 10 k. b. Faragó József 10 k. b. Mánits Zsigmond 50 kr. Nagy Pál 10 kr. Göncz Sándor 20 kr. Facsar Péter 10 k. b. Gannai Bálint 20 kr. Facsar Mihály 10 k. b. Domján Bálint 50 kr, 50 k. b. Faragó János 1 frt. Kötő András 50 kr, 25 k. b. Madarász András 10 kr. Méhes Sándor 25 k. b. Zahora Ágnes 30 kr. Jeges Sándor 50 k. b. Hercegh Ferenc 5 frt, 50 k. b. Ungár Benjámán 1 frt. Ungár József 1 frt. Neufeld Adolf 1 frt, 100 k. b. Gellér Ferenc 30 kr, 25 k. b. Bordás István 50 kr. Kovács Lidia 20 kr. Jeges Benjámán 1 frt. Hamar Sándor 10 kr. Friedmann Ignác 40 kr. Szabó János 50 kr. Sebők Ferenc 1 frt. Béli Sándor 50 kr. Csapó István 10 kr. Szél Mihály 50 kr. Jeges Mihály 1 frt. Szücs András 50 kr. Besnyő Pál 1 frt. Jónás János 2 k. b. Mészáros Pál 10 kr. Varga János 50 kr. Facsar János 1 frt. Varnyas Bálint 1 frt. Kuruc András 50 kr. Szücs Sándor 50 kr. Magyar János 1 frt. Sándor György 50 kr, 25 k. b. Nagy József 50 kr. Kucor János 50 kr. Szél József 20 kr. Kádár József 20 kr. Sztánkó András 20 kr. Kovács József 20 kr. Harci István 20 kr. Muhl János 10 kr. Berger Herman 50 kr. Főrizs Imre 20 kr. Fekete János 40 kr. Major

Sándor 50 kr. Sreiber Alajos 1 frt. Jeges András 50 kr. Göncz János 20 kr. Sója István 25 k. b. Győre Mihály 25 k. b. Szőci József 20 k. b. Törjék János 40 kr. Bergel József 3 frt. Beke Sándor 50 kr, 25 k. b. Buruzs József 50 kr, 25 k. b. Kötő Lajos 50 kr, 25 k. b. Obláth Mór 5 frt. Obláth Dávid 2 frt. Sztárcsoits István 10 kr. Kántler Péter 2 kr. (E két utóbbi adakozó vidéki, de helyben kéregető koldusok valának.) Juhász Sándor 10 kr, 5 k. b. Jeges József 10 k. b. Ivanyos János 50 kr, 25 k. b. Sztánkó József 10 kr, 5 k. b. Doma János 50 kr. Mészáros Istvánné 20 kr. Kucor István 20 k. b. Fodor István 20 kr, 10 k. b. Boldog József 18 kr. Krac Mihály 10 kr. Sándor Mihály 10 k. b. Jeges Sándor 20 kr, 20 k. b. Fiser Mór 20 kr. Dobi Mihály 10 kr. Id. Kötő János 50 k. b. Polák Róza 10 kr. Berta Józsefné 20 kr. Guttman Ferenc 50 kr. Oratsek János 1 frt. Hallgató Sándor 20 kr. Veisz Illés 50 kr. Kun Julianna 10 k. b. Varró János 10 kr. Dávid János 20 kr, 10 k. b. Sárkány András 10 kr. Kovács Bálint 20 kr. Gyenge József 25 k. b. Id. Bak János 50 kr. Szőci Mihály 15 k. b. Somogyi István 10 k. b. Sztánkó János 10 k. b. Szőci Éva 5 k. b. Gál Sándor 5 k. b. Király István 5 k. b. Buruzs Sándor 25 k. b. Klein Jakab 20 kr. Szigeti Sándor 25 k. b. Gulyás Jánosné 20 kr. Szőci József 20 kr. Nagy János 50 kr. Kovács Julianna 25 k. b. Meleg Imre 15 k. b. Dömöndi Bálint 10 k. b. Dormány Julianna 50 kr. Fris János 10 k. b. Sebők Sándor 10 k. b. Szakács István 10 k. b. Halász János 5 k. b. Hajdú Bálint 5 k. b. Király János 5 k. b. Simon György 10 k. b. Pintér Mihály 5 k. b. Szigeti József 5 k. b. Tipold István 5 k. b. Kiss József 5 k. b. Hallgató Imre 20 kr, 5 k. b. Karai István 5 k. b. Iván Ferenc 5 k. b. Kocó Sándor 5 k. b.

Összesen: 123 frt 40 kr és 26 mm 43 kilo buza. Ez összeghez téve a március 15-iki ünnepélyen befolyt összeget, mely 35 frt 10 kr és 16 mm 25 kilo buza

Ez ideig az óvoda alapítókéje összesen 158 frt 50 kr és 42 mm 68 kilo buza.

Ezen újabb önkéntes adakozóknak az óvoda alapító bizottság nevében hő köszönetet mondok. — Köszönetet tisztelettel közönségre alig is karolhatni volna fel nemesebb és szentebb ügyet, mint a kiskorú testi és szellemi nevelésének ügyét. A mely közönségben ily ügy iránt fogékony a kebel, nemes részvét és jótékony buzgalom van: az nemes emberiség érzületéről, de keresztényi szelleméről is a legszebb és legmeggyőzőbb bizonyosságot szolgáltatja.

A mely prot. népből kihalt az áldozatkészség: ott bedugult azon forrás, melyből a hazai protestantizmus ösapáinktól kezdve maig táplálkozott. Ellenben a mely gyülekezetben él az áldozatkészség szent lelke, azt nem féltethetjük az enyészettől.

Felállítandó óvodáink ügyének további kegyes pártfogására újlag felhívom közönségünk tisztelt lakosait, vallás és osztálykülömbőség nélkül; felhívom különösen a helybeli érdemes közéleti előjáróságot és a tisztelt közéleti képviselőtestületet, mely keresztényi buzgóágának, felebaráti tisztán és önérdetelen érdeleteknek példás áldozatai által annyiszor adta már tanújeleit.

Mindenek felett azonban Istent, a szeretetnek és kegyelemnek urát kérem, hogy ne hagyja el ezutánra sem ezen nemes, szent ügyet, hanem áldása nyugodjék ennek pártfogóján, s támasson ennek időről időre lelkes, áldozatkész jóakarókat.

Azon gazdag, és dúsgazdag polgároknak és szazezrekekkel bíró földesuraknak pedig, kitől és kiktől óvodalapra talentumokat várunk és filléreket sem kaptunk — ha még nem tudnak — a következő igazságot sügömgem meg:

„A mi földi: föld lesz, mind veszendő;

Ha nemest, jót nem műveltetek:

Éltetekről nem tud a jövőendő,

Sírba szálland, elvész nevetek.

Kínálatoknak halmazából annyi,

Annyi lesz csak, a mi fennmarad,

Mennyit a szív megbírván tagadni

Önmagától — nemes célra ad!”

Kovács Gyula,

néptanító.

A közmunka és közlekedési m. kir. miniszterium a megye közigazgatási bizottságához a következő rendeletet intézte: A földművelés és ipar terén, valamint a vasúti és vízi közlekedésnél a különféle gőzgépek használatát mindinkább elterjedvén, a végből, hogy a gőzkazánok és gőzgépek kezelésével vagy felügyeletével valamint a rozsdonyok vagy gőzhajogépek vezetésével megbízott egyéneknek a fennálló szabályok szerint megkívántató vizsga letételére az ország minden vidékén alkalom adassék, s a közbiztonság érdekében ezen szempontból is minél könnyebben elég tétethessék, szükségesnek találtam az ország több pontjain új vizsgáló bizottságokat felállítani, a mely bizottságok a vizsgálatot jó sikerrel kiállott egyének részére ország-szerte érvényes, azaz közokmány erejű bizonyítványokat fognak kiadni. Ily vizsgáló bizottságok eddig fennállottak Budapesten a mozdonyvezetőkre és hajogépeszre, továbbá a bpesti állami közép ipartanodánál a mozgonyok, eséplőgépek, álló gőzgépek és kazánok kezelésére nézve, — ugyszintén a selmecbányai kir. bányászati és erdészeti akademiánál, — a pozsonyi főreál-tanodánál és a kassai állami főreál-tanodánál. Ezeket felül vizsgáló bizottságokat még Kolozsvárott, Brassóban, Temesvárott, Debrecenben, Pécsen, Szombathelyen és Fiumében is állítottam fel. A vizsgálat iránti kérelmek és egyéb levelezések a bizottságokban képviselt államépítészeti hivatalokhoz, tehát a Kolozs-, Brassó-, Temes-, Hajdu-, Vas-, Baranyamegyei kir. államépítészeti hivatalokhoz; Fiuméét illetőleg pedig a fumei kikötő építészeti hivatalhoz intézendők. Mivel midőn a közigazgatási bizottságot a m. évi május hó 6-án 9051. s november hó 28-án 22053. sz. a kiadott intézkedés végett értesíteném, megjegyzem egyszersmind, hogy az erdélyrészi kir. államépítészeti hivataloknak ily vizsgálatot tartása iránt eddig általánosan fennállott jogát egyidejűleg megszüntettem. Budapesten, 1883. május 21-én. Br. Kemény.

Mélykútról írják: plébánosunk, Mezey Ignác, a jeruzsálemi sz. sír lovagkeresztjét nyerte meg (helyesebben mondva: váltotta).

Pályázat van hirdetve új-verbázi és szt. tamási megürit tanítói állomásokra.

Drága bocskor. Egy sváb egy helybeli bocskorostul 1-20 kr-ért vett egy bacsai patent. komót cipőt, amit parasztul bocskornak hínak; ki is alkudta 1-20 kr-ért s oda adott egy ötvenes helyett — kettőt. A bocskoros vissza ad 48.80 kr-t s alig teszi el a pénzt, visszajő a német azzal, hogy tévedésből két ötvenest adott oda s így most neki a bocskor 51-20 kr-ban van. A bocskoros azonban tagadja, hogy így történt s már most a járásbírószághoz megy a bocskoros és sváb között a megmondhatója az igazságnak.

Tűzoltók közgyűlése. E hó 8-án d. e. 10 órára volt kitzúve a helybeli tűzoltó egyesület évi közgyűlése, melyre csak 44 tag jelenvén, az érdemlegesen nem határozhatott s azért az alapszabályok 15 ik pontja értelmében két hétre azaz e hó 22-re újból lesz közgyűlés, melyen a jelenlevők, tekintet nélkül számukra, határozatképesek. Este a Vadászkiért első emeleti nagy termében bankett volt, melyben 56-an vettek részt. Czederler elnök az egyesület tagjait éltezte s őket egyetértésre buzdította, Bittermann Nándor éltezte Czederlert, az egyesület alapítóját és annak 5 k. b. Király István 5 k. b. Buruzs Sándor 25 k. b. Klein Jakab 20 kr. Szigeti Sándor 25 k. b. Gulyás Jánosné 20 kr. Szőci József 20 kr. Nagy János 50 kr. Kovács Julianna 25 k. b. Meleg Imre 15 k. b. Dömöndi Bálint 10 k. b. Dormány Julianna 50 kr. Fris János 10 k. b. Sebők Sándor 10 k. b. Szakács István 10 k. b. Halász János 5 k. b. Hajdú Bálint 5 k. b. Király János 5 k. b. Simon György 10 k. b. Pintér Mihály 5 k. b. Szigeti József 5 k. b. Tipold István 5 k. b. Kiss József 5 k. b. Hallgató Imre 20 kr, 5 k. b. Karai István 5 k. b. Iván Ferenc 5 k. b. Kocó Sándor 5 k. b.

Irodalom.

Előfizetésre felhívás bunyevác-magyar és magyar bunyevác szótárra. Azon testvéri szeretet s barátság, melyben századok óta bunyevácok a magyarokkal élnek, indított engem arra, hogy ezen testvéreim között élő egyházi és világi tanítók s általában hivatalnokok számára bunyevác-magyar s magyar-bunyevác szótárt állítsak össze, annnyival inkább, miután ilyenféle könyv — ha nem csalódom — sem kisebb, sem nagyobb alakban nem létezik, a különben oly gazdag magyar és délszláv irodalom terén. Célom: oly segédkönyvvel kedveskedni, mely által a magyar-bunyevác helyeken hivataloskodó urak helyzete — mi a néppel való érintkezést illeti — némileg megkönnyítve legyen. E szótár összeállításánál főteherem volt, hogy a közéletben gyakrabban előforduló szavak a lehetőségig teljesen összegyűjtessenek s hogy e mellett a szótár alakja mégis olyan legyen, a melyet mindenki, a nélkül, hogy alkalmatlanságára volna, magával hordhasson. Különösen nagy hasznát vehetik e könyvnek a megyei s járási hivatalnokok, orvosok, ügyvédek, bírák, kereskedők s kézművesek, de főleg: a lelkész, segédlelkész, tanár, néptanító s a községi jegyző urak. Nagy segítségemre volt munkám irásánál Ballagi Mór magyar-német s német-magyar szótára és a Veselics-féle illir-német s német-illir szótár; de igénybe vettem Susnik Ferenc (lat. illyr. ném. magy.) szótárát, Mihálovics-fél: (illir-magyar) gyökérszótárt, nemkülönbön Sárcevic Ambrusnak „Magyar-délszláv közigazgatási és törvénykezési műszótárát is. A mi az irmodort illeti, használtam a népies irányú, a gyakorlati életnek hazánkban leginkább megfelelő — nyugati (bunyevác-dalmát-illir) írásmódot, a keleti (szerb, e) és déli (bosznahercegovinai je, ie) vagy ije) valamint a közös e helyett. A munka, mely körülbelül tíz-tíz ezer szavot foglal magában, két kisebb kötetből fog állani; bunyevác-magyar és magyar-bunyevác részből. Ara 2 frt. Megrendelni lehet folyó évi augusztus 1-ig leggyeszebben levelezőlapon. Szoigáljon ezen kis szótár is a testvéreim közötti keresztényi szeretet s önzetlen barátságának további fejlesztésére s megszilárdítására. Katymáron, 1883. évi június 1. Mándich Mihály.

A „Gazd. Egyesület“ közleményei.

A vetések állása.

Sztanisics, jul. 5. A zivatarok még mindig naponként meglátogatnak bennünket. Az aratás a kuszobón áll, de a folytonos borús, esős zivataros idők a vetéseket a természetes fejlődésükben akadályozzák, mi kétségkívül a gabnák minőségére is kártékonnyan hat. Környékünkön helyenkint az aratást már meg is kezdték, különösen az árpákat sok helyen aratják. Az árpa minőségre nézve eddig középserűnek mutatkozik, mennyiségére pedig egy meglehetősen nagy kereszt egy bizonyi mérőt adott. Azonban nem bizonyos, hogy az átlag is így lesz, mert ez csak egyik szomszéd községünkben tartott összesen két próba alkalmával találtatott. A buzára sok a panasz. A kukac még mindig pusztítja, az üszög sok helyen, eddig szokatlan mennyiségben mutatkozik, és a buzaszemek többnyire apadtak.

Baja, július 6. A Felső Bácskában egy körutat téve, konstatahatom, hogy a múlt hetekben szállingózott aggályos hírek túlzottak voltak s egyáltalában csak kevés helyet lehet a rozsdának nyomát találni. Az aratás három nap óta jó idő mellett javában folyik, az aratónak öröme telhetik az ideai termésben. A buza mennyiség- s minőségre nézve igen kelégitő, s habár a tavalyi minőségét el nem érte acélosságával, de azért az elégedettség általános. A rozs, kivált dombozsabb helyeken kitünő, ellenben a lapályos földekben a víz sok kárt tett. Általában az ideai aratás eredményét 6—8 métermázsára becsülük holdankint, mellyel mind-egyik gazda megelégedve lehet. — A tavaszi vetések között az árpa nem oly jól sikerült, mint a zab, ez utóbbiban a termés kelégitő lesz. A rétek ez idén jó és dús takarmánnyal szolgáltak. A káposztatemetvények szinte jó eredményre biztatnak. Az üzlet egy kissé pang, miután a kereskedők az új termést akarják bevárni.

Bács-Bodrogh megye telecskai II-ik, első felső, III-ik alsó és első tiszai járás. A telecskai járásban az ősi vetések jól állanak; tavaszaiak, különösen zab, felette jók; árpa középtermestű igér; a tengeri szép; az első felsőben buzából jó aratás remélhető; a tavaszaiak nagyon szépen állanak; a repce középtermestű; a takarmány a sok esőtől tönkre van téve, a III. alsóban a buzáék szépen fejlődnek; rozs és zab szép; repce bő termést ad; tengeri szép; löherék gazdag termést adtak; az első tiszaiak a buzáék nem ígérnek jó ter-

mest; a tavaszok középek; a kukoricák jók; széna jó termést adott.

O-Becse, 1883. jul. 2.*)

A lapok már egyremásra hangoztatják a kolerának keleten és Egyiptomban való nemcsak fellépését, de már tetemes mérvű való terjedését is. E borzasztó vendég nem oly igen régen szedte országunkban is áldozatait, és következetesen meglátogatja Európát 7—10 évi időközben. Most már az orvosi tudományok oly nagy mértékben előhaladottsága folytán nem is annyira ijesztő az, mint néhány évtized előtt is volt, de azért mégis csak járvány az, még pedig borzasztó járvány, és most is, ha a kellő óvintézkedések meg nem tétetnek, áldozatainak száma oly nagy lehet, mint volt a régebbi időkben. Ezt figyelembe véve, nem hiszem, hogy helyben nem volna az intéző köröknek egynemely oly körülményre figyelmeztetni, a melyek ha a kolerát szoros értelemben véve nem teremtik is, de annak elősegítőjeitől méltán tekinthetők, és ezek azon körülmények, melyek a levegőt — a rekkenő meleg időjárás közvetítésével — teljesen megrontják, és úgy a kolerát, mint mindenféle más ragályos betegségeket részben szülik, részben azoknak netáni jelentkezése alkalmával, terjedésüket elősegítik, ezek pedig az annyiszor — hiában — panasolt utcai kalamitáink.

Most már júliusban vagyunk, tehát oly időszakban, a mikor a tikkasztó levegő már magában nem a legelőnyösebb hat az egészségre. Hát még mikor ehhez az utcák két oldalán a járdák mellett gyönyörű, terjedelmes zöld vízzel és piszokkal telt árkokat láthatni igen nagy mennyiségben, a belőlük kifejlő bűz pedig oly erős, hogy hiába fogja be az ember orrát zsebkendővel, még azon is keresztül hatol. Ki nem kerülhetők, mert majdnem minden utcában találhatók, még pedig szép számmal.

Mikor a számtalan eperfa alatt a részint rázástól, részint túleréstől lehullott eper a járdákat egészen befedi, s onnan soha el nem tisztíttatván, erjedésnek indul, szinte nem a legkellemesebb illatot árasztja.

Mikor nem is a városban vagy falun kívül, hanem meglehetősen bent a városban, azon utcában, honnan nem igen régen az erkölcsi posvány hosszas vajadás után kitisztítva lett, nehogy posvány nélkül maradjon az utca, az abban lakó festő mester szabadon enged ki az utcára folyó mindenféle undorító zagyvalékot.

Mikor az egyetlen szép helyünkre a városligetbe is alig bátorodunk menni, a környezetén levő sok szemétdomb és piszok ettől bennünket elrettentvén.

Mikor a dísznő és szarvasmarha még mindig a város közepén tanyáz hetenként 2 szor reggeltől délig.

Mikor mindennyi köz-rend ellenes dolgot tapasztalunk, engedjen meg a tisztelt rendőrbiztos úr, ha becses szemlélyéhez nem dicsőeneket zöngédezzünk, hanem nyíltan kimondjuk, hogy ez nincs helyén, ennek nem szabad tovább is így lennie.

Gyakran panaszkodtam, de mindig hiában. Ugy látom, hogy a nyilvánosság terére hozva a dolgot, ugyanazt éri el az ember, mint ha mit sem szólna.

Szerintem nem az a rendőrbiztos úr hivatása, hogy reggeltől délig, déltől estig a város házi iródjában jegyzői teendőikkel foglalkozzék. Elismerjük, hogy ezen állását kifogás nélkül betölti, erre hajlama és képessége van, de engedje meg azt is kijelenteni, hogy a rendőrbiztosághoz vagy nincs kedve, vagy nincs képessége, és ez esetben fogadjon el saját jó voltából azt a jó tanácsot, köszönjen le ez utóbbi állásról.

Hogy kedve nincs a rendőrbiztos álláshoz, legelőbb bizonyítéka az, hogy ambíciója nincs. Kinek pedig ambíciója hivatalos állásában nincs, annak kedve sem lehet, az nem oda való; mert ha csak egy kis lelkesülés is volna benne, a már több mint egy év óta egy privát-körökben, mint a nyilvánosság utján hozzá intézet felszólalásokra közrendészetünkön valamit már lendített volna. Tehát kedve nincs ezen álláshoz, ez bizonyos, és így a másik alternatíva megszűnik.

A rendőrbiztosnak feladata nemcsak akkor, ha valami rendkívüli eset adja elő magát, hanem rendszeresen, naponként, még pedig többször a várost bejárni és személyes tapasztalatokat szerezni, és nem bevárni, hogy valaki arra figyelmeztesse, hogy valaki például valamelyik főútcán a pocsolják okozta büztől rosszul levén, segélyre van szüksége. Személyes tapasztalat, személyes utánnézés, ez egy mező, ez nem rendezett tanácsú város rendőrbiztosának a teendője, mert ennek az egyszerű kisbírák, a kik pedig nem valami genialis rendészek, a közvetlen alárendelt közgei.

Feladata továbbá az, hogy alárendelt közgeinek parancsolni akarjon és tudjon. Mert az nem mentés, hogy „megparancsoltam és nem teszik.” Tessék az ily parancsot nem teljesítő kisbírókat feljelenteni, és bizonyosan megkapja a maga jutalmát, de azért, mert a kisbíróknak a reá parancsolt dolgokat teljesítenie nem tetszik, mondom, hogy ezért a közjó szenvedjen, nem tudom mivel indokolható, és az ily mentés egyszerűen neveléses.

Nem az egyenruhák és különösen a siphák jelzik a jó rendőrt, hanem eszemlényei. Bármilyen tisztességes ruhában, de erőlyesen lépjen fel a rendőr, bizonyosan nagyobb elismerésben fog részesülni, mintha tengerész és egyéb siphákban lépked, de mit sem tesz.

Bocsásson meg a tisztelt rendőrbiztos úr, hogy leplezetlenül elmondtam azt, a mit gondolok és a miben azt hiszem legártársaim nagy része igazat ad. Volt alkalmam a legtöbbit nagy kolerá időben egy O-Becse körülbelül egyenlő számú lakossággal bíró városban lakni, a hol pedig a közrendészet, dacára, hogy valamely iparos mint harmad-bíró viselte a rendőrbiztos hivatalt, s a hol bizony korántsem, talán megközelíthetőleg sem látni annyi rendtelenséget, mint O-Becsen, mégis $\frac{1}{10}$ részét a lakosságnak kipusztította a járvány. Hát ha még ennyi levegő rontó körülmény hozzá járult volna, mennyi áldozat hullhatott volna el?

A bajt meg kell előzni, a míg lehet. Nem bizonyos, hogy ezen kegyetlen vendég hozzánk is ellátogat. De az sem bizonyos, hogy tűz vagy jég károsít meg bennünket, és mégis biztosítunk. Hát az emberi élet nem érdemelne meg, hogy a fenyegető vesztés ellen, a mennyire tőlünk telik, biztosítsuk. Szép hiva-

* E cikk a megye legtöbb községére ráillik; azért föl- és lefelé egyaránt ajánljuk a megszívlelésre. Szerk.

tása van ilyenkor a rendőrségnek, de nagy a felelőssége is. És az hiszem, ha, a mitől Isten óvjon, a rettenetes vendég csakugyan hozzánk is ellátogatna, hogy tisztelt biztos urnak nem jól esnék oly féle nyilatkozatokat hallani, hogy itt a nagy baj, és annak terjedése ellenében az, kinek kötelességében állott volna, semmiféle intézkedéseket sem tett.

Gondolja meg, hogy apák, anyjék gyermekeiket, gyermekek szülőket, testvérek testvéreiket félrik bizony ily alkalmakkor, és rossz néven nem vehető tőlük, ha nem a leghizelgőbb nyilatkoznának arról, a ki, habár a bajt elhárítani és megszüntetni nem is képes, de legalább annak terjedését elősegítő eszközök megsemmisítése hatalmában és kötelességében állván, ezt tenni elmulasztja.

Az irás mondja: „Kérjetelek és megadatik.” Adja meg tisztelt rendőrbiztos ur azt a mit kérek, vagyis jó rendet, hogy legközelebbi levelemben elmondhassam: éljen O-Becse város erőlyes rendőrbiztososa.

Isten veélünk!

r. l.

Ujvidék, 1883. július 7-én.

Ma érdekes és a jelenlegi corruptiót szerfelett előtűntető végtárgyalás volt. Tárgyalatott ugyanis Weiskopf Hugó volt ujvidéki adótárnok sikkasztási bűnyűgye. Elnökölt Lobmayer István trvszéki elnök, ülnökök voltak Jezdimirovics és Hadzsics trvszéki bírák, jegyzők Jamniczky és Sáhgy joggyakornokok; a kir. ügyészséget képviselte Sárffy alügyész, mint védők Vukicsovics és Keményfy ügyvédek. A vádlottak padján Weiskopf Hugó és Fabianics József ülnek. Ez utóbbi mint volt ellenőr a fraudulozus kezelésben szintén okoztatik. A végtárgyalás d. e. 9 órakor vette kezdetét. Weiskopf, mint a vizsgáló bíró előtt, úgy jelenleg is egész nyíltan bevallja, hogy 6700 forintot sikkasztott, megnevezi az egyes tételeket, és állítja, hogy Fabianicsnak egy izben 700 ftt, második izben 300 fttot adott volna. Fabianics ezt élénken tagadja és azon argumentumot hozza fel, hogy nem voltak cigánybandában, hogy Weiskopfnek mint primásnak több jutott volna, mint neki, mert ha osztózárol lett volna szó — mint azt Weiskopf állítja — akkor bizonyosan nem elégedett volna meg 1000 fttal, hanem a sikkasztott 6700 ftt felét követelte volna. O Weiskopf helytelen kezeléséről semmit sem tudott. Így folyik ez tovább, Weiskopf Fabianicsot bűnrészesnek szeretné kimondatni, Fabianics meg iparkodik ártatlanságáról a kir. trvszéket meggyőződtetni. A facit az, hogy a végtárgyalás elnapoltatik, miután bizonyos özv. Roknicu, ki a dolog lényegére sokat mondhat ki, még kihallgatandó lesz, nem különben a szegedi kir. pénzügyi igazgatóság meg fog kerülni, hogy egy szakértőt a helybeli trvszékhez küldjön ki, a ki majd az egyes könyvelések és szabályokra nézve a végtárgyaláson jelen leend.

A közönség egyáltalán sajnálja Weiskopfot, de igen rossz néven veszi tőle azt, hogy nagy családdal bíró Fabianicsot erejének erejével berántani akarja.

Az ipar- és kereskedelmi oktatás előmozdítására alakult egyesület által szervezett kétoztályú ipar- és kereskedelmi iskolában az évi zárvizsgák m. hó 20-tól 27-ig tartattak. A vizsgákon Schreiber Ferdinand ur, mint az egyesület elnöke, elnökölt. A város részéről Popovics Peczy alpolgármester ur, a kir. tanfelügyelőség megbízásából Kulesár Sándor ur jelen volt. Az eredmény meglepő és a tanárok derekasságát minden tekintetben hirdető volt. Minden tantárgyban a tanulók meglepő feleletet adtak. A szabakézi és mértani rajzok, valamint a könyvelési és egyéb írásbeli dolgozatok igen tiszták és csinosak voltak. A szülők egyáltalán meg vannak elégedve és azért bizton feltehető, hogy ezen iskola a jövőben is virulni fog. Mennyire iparkodik az igazgatóság ezen intézetet fejleszteni és megkedvelteni, abból látható, hogy minden intézkedés megtéttett, hogy a tanulók a szünidőben az intézetben ingyenes oktatást nyerjenek.

Az állami ipartanodában megtartott zárvizsgákon jelen nem voltam, miért hát nem is irhatok e fellet többet, minthogy általánosán azt mondják, hogy az eredmény ott is kitünően íretett el (Elég kár, hogy oda csinálnak új iskolát, ahol már egy van; más város áhítozik, hogy legyen neki, és nem lehet).

Igy tehát iparosaink jövő nemzedéke nemcsak gyakorlatilag, hanem elméletileg is derék leend.

A helybeli kath. fiiskolákban a zárvizsgák nt. Kopper György elnökle alatt megtartattak; elnök ur az eredmény felett egyáltalában meglegedését kifejezni sziveskedett.

A t. iskolánék iskoláiban ma kezdődtek a vizsgálatok.

A helybeli polgári kaszinó elnöke, Tóth kataszteri kapitány ur, felkéri mindazokat, kik a folyó hó 16-án tervezett Mehádiába való kéjutazáson részt venni szándékoznak, hogy ezt nála rögtön jelentsék be. Az utazási költség igen csekély, csakis 10 ftt. A hajó megálland Zimony, Belgrád, Orsova, Adab-Kalleh stb. Kivánatos hogy ezen érdekes utazáson minél többen részt vegyenek. Ily potom áron többé Mehádiát senki sem fogja láthatni.

Jöttek a német színészek s a helybeli szerb kaszinó kertjében játszanak. Csak úgy ne járjanak, mint szegény derék magyar testvéreink jártak, mivel Ujvidéknek nem való színház, hanem komédia, cirkus, menageria stb.

A „Zasztava” új főmunkatársat nyert Bekics személyében.

r. l.

Hall, (Felső Ausztria) jul. 8-án.

Közel egy hete, hogy szívom azt a levegőt, melyért adót fizetnek. Elgondolható milyen nyomot hogy az ilyen „barbarismus” az ember zsebében, pláne magyar ember zsebében, aki még a dohányra is csak nekifanyarodott képpel szúrja le a vasat. Bizony itt — mint Petőfi mondja — örökös napfogyatkozás uralg zsebünk egén. Nem lehet tagadnunk, hogy a vidék a legelragadóbb kilátást nyújtja a szemlélőnek; azt sem, hogy a közönség szórakoztatására lelkiismeretesen gondoskodva van mindenről. Rövid program útján az egész fűrdői élet tisztázható.

Reggel öt órakor kel a „beteg”. Már díszruhában fogadja őt a kelő nap biborsugara, amint megtisztulva a hegyormok habában, ragyogó utat tör a zuhatagos völgy fenyeveseinek lombkoronáin. A források örökös moraja, összeolvadva a vidám madárdallal, sokszoros visszhangban üdvözli a hajnalt. Midőn a beteg először lép ki háza (jobbán lakása) küszöbén, reggeliz egy adag levegőt, mely maga a megtestesült egészség! Az itteni éghajlat e száz és száz ajkon áldott gyermeke hatalmas tényező a fűrdő hirnevének terjedésében. Félig alva, félig ébren odasétál aztán az ember a kúthoz, hol az egészséget ismét más variációban: merő jódsavas vízben mérik. Méri pedig egy mérhetlen mélységes tengerkék szemű szőke kis leány, ha rá néz az ember meggyógyul a — teste, megbetegszik a — lelke. Legtöbbit is úgy meunek fűrdőbe, hogy egészséges testet visznek, beteg lelket hoznak. Nálam — testileg — lelkileg — gyászos harmoniában vegyül össze a — betegség. A vizre egy fél órai séta következik a díszkertben, mely — mint egész Hall — regényes halmos-völgyes fensíkon pompázik, közepén van a három ágú szökőkút, mely az ugynevezett „Curhaus” előtt röpti fel sugarait. A sétat zene teszi kellemessé. A zenészek egytől-egyig ügyes, jól gyakorlott emberek, kiknek játéka a magasabb műgényeket is iparkodik kielégíteni. Hanem mikor a magyar darabra kerül a sor, akkor remegnek legjobban, mert legjobban össze vissza szürik a kritika rostáján játékuikat. Wagner a cigányzenét a zeneművészet „keresztrefeszítésének” merre nevezni, — no akkor ezt a magyar zenét végig tűrni, igazán háromszor akkora kinszenvedés! Nem is hiszem, hogy egy pár józanabb gondolkodású magyar ember — az itt levő sok között csak akad — nincs felfegyverkezve vattával. Különben háromszor kötelesek játszani: reggel a vizivásnál, délben a promonadeon, este a sétánál. Ami nem magyar, azt becsületükre legyen mondva — művészi tökélyvel adják elő.

Igy érünk a valódi reggelhez, mely az ehetném-ség bizonyos sokkal fokozottabb nemével hajtódik végre. Reggeli után, a lelki étvágyunk is eleget teendők, az olvasó terembe kullogunk, melynek pompás voltánál fogva környezetéből mindennemű és némű pipafüst — mint sok mindenünne — száműzve vagyon. Itt olvashatni „Pesti Napló”-t, „Egyetértés”-t, „Pesti Hirlap”-ot, „Magyarország és Nagyvilág”-ot (és még olvashatnók a „Bácskát” ha nekem elküldnék!) A német újságoknak pedig kegyetlenül hoszadalmas sorozata fetreng az asztalokon általam értetlenül hagyatva — nemzeti pietásból. Azonközben megkondul a vészharang gyomrunk aknájában és sietünk pár husfalattal kiverni e harang nyelvét. A menu nem alföldi bendőhöz való; szigorú kíméltséggel szab határt az inyenc (jaj!) legparányibb óhajtasának is. Tessék jóllakni színházzal, koncertokkal, sóirékekkel, melyek egy hétnyi időközben megszakasztva — egyhuzamban tartatnak. A zongorát, mely a „Cursalon”-ban van lefoglalták az idén kizárólag koncertokra s így e kedves szórakozástól is meg van fosztva az ember Tapasztalt sportembernek kell lennie, kinek az unalom esetleges bunkócsapása nem árt. Milyen a közönség? Mint mindenütt fűrdőben; de itt több a nyomorult, mint másutt. Minden lépten-nyomon találkoznak szekerekkel, melyen a szerencsétlen hordozzák ide-oda. Bárók, hercegek, grófok fölös számmal; hallani németül (de nem érteni!) franciául, olaszul, angolul, lengyelül és erősen magyarul. Az „echter veaner blau” van tapasztalásom szerint leginkább képviselve. A levegő is „szögletes” a sok „burgertől”. Venio nunc ad fortissimum: „az aranyos ifjúsághoz!” Itt is tenyészik mint a gomba. A leányzók bájos serege szintén hemzseg, csakbogy binocle-val sem lehet e csillagokat és járásukat tisztán szemlélni, mert ábrázatjuk — oh sors! — be vagyon takarval erősen kendővel, mert ők leginkább serofulososok. Hanem annyi bizonyos, hogy az asszonyok szebbek itt, mint a leányok. Ezek bolygók, azok álló csillagok, tovább és nyugalommal lehet reájuk irányozni a merengés távcsővét! De viszont kacérabbak és veszedelmesebbek is, mint a leányok. Egyébiránt egy vakmerő és nyaktörő saltus prozaiussal sietek zárni soraimat. Hallban nincs hal, azért nem hall az ember, hogy meghal valaki. Mert a hal csak paprikás lében uszkálva ízes, mi pedig „strengstens verboten!” Alásszolgájuk!

Calligraphus.

A ferde nevelés áldozatai.

A természetes ész belátja az ő józan világával, hogy minden dolog csak annyiban válhatik igazán értékessé nekünk, a mennyiben azt valódi hasznunkra tudjuk fordítani.

Minden dolog tehát csak akkor szolgál javunkra vagy válik kárunkra, ha azzal élünk, — tehát: a vele éléstől, vagy jobban mondva az élek mikéntjétől függ annak jó vagy káros volta. Ezt sokan hangszülyözzák.

Igy vagyunk csaknem a nevelés eszközeivel is. A nevelési eszközök csak akkor bírandanak értékkel, ha vele élünk és hasznunkra vagy mások hasznárára fordítjuk.

A nevelési eszközök hasznunkra vagy mások hasznárára válhatnak akkor, ha azokat helyesen kezeljük. Helyesen kezelnek mondatik akkor, ha a nevelési módszerek ok és célszerűen alkalmaztatnak, ellenben ha ezek észvézérkezés nélkül a téves nevelés rendszerbe csapnak át, akkor a nevelési működésünk az emberi-ségre károsan hatna.

Ez bebizonyított tény és logikai igazság.

Bárány Ignác, ez elismert paegagogiai író, az ismertebb téves nevelési rendszerekből neveléstani művészen tizenegy elvet emlit, ezek közül a jelen alkalmommal az elkönyveztető nevelésről, illetve ennek áldozatáról akarok emlitést tenni és egy képpel akarom illusztrálni azon természet- és józan nevelés-ellenes rendszert, mely ebben a jellegében találja alynyát: „Csak olyan nevelési eszközök alkalmazandók, melyek megegyeznek a gyermek vágyaival és nézeteivel.”

Hogy ezen téves fogalomban mennyi és mily nagy abszurdum van, ennek bebizonyításáért bátran merek hivatkozni a napi tapasztalat szomorú valóságának gazdag tárházára, melyben oly sok „rokkant” áldozat sínli már a téves nevelési rendszer következményeit.

Talán nincs veszedelmesebb nevelési rendszer, mint az, mely a gyermekek vágyait és nézeteit már kora ifjúságában kielégíteni igyekszik. — mit különben teljesen kielégíteni sohasem lehet. Olyan ez, mint a Danadiák hordója, meg nem telhetik soha, és ha már egyszer az akarat teljesítését általánosan megkapott; akkor egy kielégíthetetlen vad természetet nyertünk vele, mely az óhajtott tárgyat ha a kérelemmel nem is, de daccal bizonyosan megszerzi.

És ha ezen óhaj el nem fojtatik, akkor ez önfeladásig fejlődik, mely idővel daccá és rakoncátlansággá fajul át.

Ez tapasztalati valóság, mely borzasztó dolgokat eredményez.

Saját tapasztalataimból erre nézve a következő példát hozom fel, kimutatásul annak, hogy mily embert nyerünk az elkényeztető téves nevelési elv által.

Józi egy rakoncátlan, pajkos önféjú gyermek, kinek magaviselete mind a szülőknél mind magának igen sok okot adott arra nézve, miszerint mondjunk le abbéli reményünkről, hogy a fiu valaha is megjavul.

— Tanító ur! — így szólt hozzám egyszer az atya, miután gyermekét iskolába vezette — kérem önt szánakozzék felettem, mint oly apa felett, kit az Isten ily rossz gyermekkel megvert, kérem önt, vegye fel iskolájába a mentse meg boldogságonak. En meg az anyja nem bírnok vele. Engem kinevet, anyját megveri, testvérei felett valóságos zsarnoki uralkodik. Az utcán senkinek sem hagy békét. Rakoncátlankodik, verekedik és ablakot tör. Köveket hajgál és hazudik. A minap fájó szívvel csak elnéztem, mily kegyetlenséggel tépte marokszámra a lovak farkából a szőrt és elborzadtam, mikor az egyik ló megsokalván a kinzást, nagy erővel kirügött és majdnem agyonrúgta. Pedig ha eltalálta volna: szörnyet hal, és — tevé utána — egyetlen a gyerek, a lellem lóg rajta.

— Ez a baj! — gondoltam magamban — és hogy el van kényeztetve

Ezen szavakkal adta nekem a fiút át és én mindjárt helyet jelöltem ki neki. A délelőtti előadás zavarlatlanul folyt le; de már nem úgy a délutáni. Alig hogy az előadás megkezdődött, már is a panaszkok legioi merültek fel az új iskolás Józi ellen. Az egyik tanuló társának a fejét tolltokjával bevverte, a másiknak a tintáját kiitta, a harmadikat táblájára lerajzolta és rajzféjének az oldalára két hosszú fület aggatott stb. Na szépen kezdődik, ha már beélte magát — gondolám — mit különben előre megjósoltam magamnak.

— Lám! kis barátom — szóltam hozzá nyájasan, de komolyan — így nem maradunk ám jóbarátok! En téged iskolába felvettelek, tanuló társaidd helyét adtam teneked, és most illő ám, hogy ezt te jósággal megháláljad! És te e helyett mit csinálsz? ... goromba vagy! Tehát figyelmeztetek, hogy javítsd meg magad!

A fiú egy kis megilletődést szünelt, de azért nem nagy fontosságot tulajdonított szavaimnak s csak folytatta csintalankodásait. Szivarozva jött az iskolába, fűrtge ügyességgel hajította a Duna vizén a kis járművet és bámulatos — de borzasztó — bravurokat csinált az elnyeléssel fenyegető víznek sima tükrén, szülőinek halálos ijedelmükre.

És ha ezek büntetni akarták vagy pláne meg is büntették, a fiú ezért megboszulta magát. Felszökött a ház tetejére és annak gerincén nyargalózva fickándozott. Csalhatták ilyenkor le, le nem jött addig, míg nem látta, hogy szülei kétségbeesve hajukat nem tépik vagy mesés ajándékot nem ígértek neki. Egy alkalomkor az apa megsokalta a vitéséget, megbüntette. Ekkor a fiú fenyegetéssel állt elő és azt mondta az atyjának: hogy ha még egyszer megveri, levegőbe röpti a házat. Az atya erre elnevette magát, de nagyot bántult azután, midőn az atyának eme kérdésére: „Aztán mivel akarod levegőbe röpteni?” — a fiú saját apja lóporát mutatta. Az apát páni felelem környezte. Ve rejtéket izdadt — és fázott. Megijedt a kis „nihilistától”.

Igy nevelkedett a mi Józsinak. A gyermekéiben hozzá szokott dac és rakoncátlankodásait felnőtt korában is folytatta, és ő a helyett, hogy napról-napra az emberi tökélyesülés célja felé evedett volna, jobban-jobban bele éli magát a kihágások súlyosztó posványába. És ezek miatt természetesen dologkerülő is.

Az idők mulnak és a mi Józsinak a bajusza is kezd már pelyhedzeni, mi annak a jele, hogy itt van már az idő, hogy kenyerét maga keresse már meg. De ezt — ezt ő képtelen.

Teng napról napra, valóságos proletár, de a korhelyességben naponként tökélyesbül. De nem is esoda, mert a dac és rakoncátlankodás gyöngye gyoma, ma már hatalmas fává fejlődött ki.

Szomorú ez, de valóság.

Ij. Jang Feri.

NYILTTÉR. *)

Válasz: az „Illustráció a bácsujfalu harmadszori jegyzőválasztásához” című nyilttéri közleményre.

Kedves Zatyafiak!

Megmagyaráztattuk nekünknek a „Bácska” f. évi 33-ik számában iratott fölajdulásokat. Hogy hallgatásunkkal a nagyérdemű közönség egyoldalul ne ítéljen el bennünket, a következőkben válaszolunk.

Elismerjük azt, hogy az evangélikusok lélekszámra többen vannak; de azt kereken tagadjuk, hogy ebből kifolyólag a Scultéty-pártiak nagyobb számban volnának. Ti kedves zatyafiak csak a lélekszámra hivatkoztok; azt azonban bülesen elhallgattjátok, hogy Vundszám pártiak közt sok becsületes evangélikus választó is van, kik általatok elég zaklatásoknak vannak kitéve s kiktől ti a jobb meggyőződést mindenféle utakon kieroszakolni akartátok. Az sem igaz, hogy a bírtok a lélekszámmal arányos volna. Ez kitűnik abból is, hogy a legtöbb adófizető s így választás alá nem eső képviselők közt: 9 katolikus, 3 evangélikus és 3 zsidó van. Az előjárók és a választott képviselők pedig mindig feles számban voltak, vannak s azt akarjuk, hogy maradjanak is. A „rafineriával alkalmazott cselfogás” tehát csak kikoholt hazugság, mivel a törvény a legtöbb adófizetőket virilistáknak megcsinalja, s így

*) Az e rovatban közlötékért nem vállal felelősséget a szerk.

létén mi katolikusok kilencen virilisták, csak a mondók vagyunk: „kaparj kurta, neked is lesz.”

Az is fáj tüknek, hogy a névjegyzék összeállítására kiküldött öttagú bizottságban egy evangélikus sem szerepelt. S e fölötti fájdalomokban megtámadjátok dr. Eremiú szolgabíró urat, s azt állítjátok róla, hogy önkényűleg és önhatalmúlag járt el. Nem oda zatyafiak! tisztelet annak, akit az megillet! mi tiltakozunk ezen eléggé nem kvalifikálható észjárások ellen. Ugy látszik, nem jól magyaráztátok meg nektek azokat, miket tik aláírtatok. Mert hogy a szolgabíró ur a 4602. kig. 1882. folyó évi 4556. sz. a. kelt rendelete folytán október hó 21-én megválasztott öttagú bizottságot, melyben 3 kath. és 2 evangélikus volt, nem ismerte el törvényesnek, azt csakis bülesen és törvényesen cselekedte, mivel a megye törvh. bizottságának 594. közgy. 1882. sz. a. határozata azt adja tudtul a község előjáróságának először, hogy a jegyzőválasztás megsemmisítettik, s azután így következtek: „egy idejűleg pedig utasították Bácsujfalu községe, hogy a községi választók névjegyzékét” stb. Tehát először is Scultétynek mint törvénytelenül megválasztott jegyzőnek távoznia s az ő helyébe mást helyettesíteniük kellett, s azután lehetett csak kiküldeni az öttagú választmányt. Ugy hát, ezt mondja a józan ész is! Azonban nem-e akartunk mi katolikusok fölkiáltással evangélikusokat is e bizottságba beválasztani? noha a törvényben vallásról nincs szó. Ti oly embert akartatok beerőszakolni a választmányba, kit mi, mint többség nem akartunk; mire is csak törvényadta jogunkkal éltünk, midőn névszerinti szavazást kértünk. Ti pedig nem-e hagytátok el a termet mindannyian? nekünknek akkor mit volt más tenni valónk, mint a jelenlevő képviselőkkel megválasztani az öttagú bizottságot. Mi, a legjobb tudatban választottuk azokat, hisz négyen közülök Scultéty emberei voltak. Hogy később az ő jegyzőségek alá az ezek mint sok másoktól elpártoltak, abból csak az tűnik ki, hogy jelöltetek nem bácsujfalu jegyzőnek valók. Azért tiszteljük mi jelölteteket s kívánjuk neki, hogy az Isten őt máshol nagyobb szerencsével vezérelje!

Számolni is nagyon jól tudtok kedves zatyafiak. Azt állítjátok, hogy 300 lélekkel többen vagytok s erre 125 szavazó többséget követeltek. Ha minden 300 lélekre 125 szavazó esnék: akkor Bácsujfalun 2856 lélek létén, 1170 szavazónak kellene lenni. Pedig az összeíró bizottság az adókönyv alapján a legjobb tudatban, mégis csak 576 jogosult szavazót talált. Vagy ti talán az iskolás gyermekeket is megszavaztatni akartátok? Ugy már azután győzhetnétek!

Kedves zatyafiak! Emlékeztek-e még 1882. év január hó 18-ik napjára? Módotokban volt akkor Scultétyt helyettesíteni, s mi talán akkor jobb szeretttük volna őt, mint azt, amit akkor megcsinaltátok. Sák ti akkor nem akartatok Scultétyről hallani sem! Csak midőn a jegyzőválasztásból vallási kérdést megcsinaltátok, csatlakoztatok Scultétyhoz, len azért, mert ő luteránus.

De menjünk csak tovább! Emlékeztek-e kedves zatyafiak a második választás előtti napokra? Nem tettük-e mi katolikusok meg nektek azt az ajánlatot, hogy a köztünk száz év óta fenálló baráti viszony szempontjából, válasszunk hát evangélikus jegyzőt? Hivatkoztunk Vrablicza Sándor evangélikus vallású jegyzőjelöltre és az ő jóra való s becsületes atyjára a bajsai tanítóra.

Ebből kifolyólag láthatja a nagyérdemű közönség, mely párt csinált a jegyzőválasztásból vallási kérdést. Mi katolikusok a velünk szavazó evangélikus választók a f. évi május 23-án dr. Eremiú György palánkai szolgabíró ur elnöklése alatt törvényesen és tapintatosan megajított jegyzőválasztásunk alkalmával Vundszám Ferenc jegyzőjelöltünket — ki helyettesítése ideje alatt szorgalma és praktikus ismereteivel a köztisztelést és nagyszámú választóinak bizalmát megnyerte — 70 szótöbbséggel választottuk meg, s egész nyugodtsággal nézünk a múlt hó 26-án tartott megyei közgyűlés azon határozatára, mely szerint a 326 felebből ő panasza s a 89 sérelemről panaszkodó választó felebbezése alispánilag leszen megvizsgálendő s azerrint határozat hozandó.

Végül: „a választásnál eljáró factorok működésének megbizását, valamint azon körülmények kiderítését, hogy mely párt okozója annak, hogy a jegyzőválasztás ily acut vallási jelleget öltött” — ti a közvéleményre bízzátok. Jól is van ez így, mintha bizony az általatok előadottakból a közvéleményt informáltatok volna. Hisz az egész közleményről csak azt mondhatjuk el: hogy „rafineriával alkalmazott cselfogás” biz az, vagyis ti ezen illusztrátókkal a közgyűlés közvetlen határnapja előtt a tekintetes állandó választmány valamint a tettes megyei bizottsági tag urak figyelmét hírlapilag is felhívni óhajtottátok s olyan pekne prosim féle módon óbégattátok, mintha bizony megváltástok forogna szőnyegen. Végére csak azt a jó tanácsot adjuk tüknek, hogy ha már más tanácsára szorultok, úgy mindent hübele Balázs módjára ne irjatok alá, mivel ez által csakugyan a közvélemény sajnálkozását és részvétét vonjátok magatokra. Vagyunk Bácsujfalun, szerető polgártársaitok.

Több Vundszám-párti katolikus és evangélikus választó.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

1408. sz. tk. 1883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gálik Mihály és csatlakozás-kép Kovács Márton és Gromilovics Fülöp zombori lakos végrehajthatóknak Kleiner József dorozslói lakos végrehajtható elleni 151 frt tőkekövetelés egy 72 frt 30 kr. és 40 frt tőkék s járuléka iránti végrehajtható ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő a Dorozsló község határában fekvő a dorozslói 44. számú telekjegyzőkönyvben Kleiner József nevén álló A. I. 1. sor 46. hr. és 46. összeírásai számú házra az

árverést 800 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1883. évi augusztus hó 10-ik napján délelőtti 10 órakor Dorozsló községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is eladtni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 % át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1883. évi április hó 26. napján. A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hoffmann,
kir. törvénzi jegyző.

Szechényi József,
kir. törvénzi elnök.

**FERENC JÓZSEF
KESERŐVÍZ**

„Kis adagban hatások, nem kellemetlen íz.”
Kórodámon a legkedveltebb haszhajtó víz.
Dr. Korányi tanár
Dr. Kézmárcsaky tr.
Dr. Gebhardt tr.

„Hatásosabb mint a többi budai vizek.”
Kérteik a forrás használatákor mindig az egyedül helyes elhvezést FERENC JÓZSEF-keserűviz használni. Kapható a gyógyszerárban és fűszerkereskedésben. A széküldési igazgatóság Budapestben, vacutca 18. szám.
Rendelvényeket közvetít és felvilágosítással készségesen szolgál ügyünkön

Deutsch Sándor,
Zomborban.

2009. szám.

1883.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a palánkai kir. járásbíró 538/p. 1883. sz. végzése által Kovacevits Todor kulai lakos végrehajtató javára Stojasits Mita tovarisovai lakos ellen 100 frt tőke, ennek 1882. évi október hó 1. napjától számítandó 6 % kamatai és eddig összesen 55 frt 60 kr. perköltség követelés erejéig betudva 53 forint 75 krajcár utalványozott összeget elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 400 frtra becsült azon cselekvő követelés, mellyel Stojasits Mitának tartoznak Stojasits Gyuró, Aekó és Tosa tovarisovai lakosok adóslévél alapján, s mely 400 frt 1883. évi november hó 1-én Mindszentnapkor lesz esedékes, nyilvános árverés útján eladtni fog.

Mely árverésnek a 2009/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán Tovarisován a község házánál leendő eszközlésére 1883-ik évi július hó 14-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fog.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1883. évi július hó 5-én.

Nagy,
bírói kiküldött.

2047. szám.

p. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a palánkai kir. járásbíró 1061/1879. számú végzése által n. palánkai árvtár végrehajtató javára Dellavedela Antal és neje Fáni n. palánkai lakosok ellen 344 frt 84 kr. tőke, ennek 1875. évi július hó 1-ső napjától járó és évenként tőkésítendő 8 % kamatai 1877. évi július 1-ig ezentül pedig csak 8 % kamatai és eddig összesen 29 frt 40 kr. perköltség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt és 530 frtra becsült egy zongora, két egyajtajú barna almáriom, két kétajtajú barna almáriom, egy kredenc, egy aranykeretű tükör, négy aranykeretű olajnyomatú kép és egy kétesővű puskából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 2047/p. 1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis N. Palánka község házánál leendő eszközlésére 1883. évi július hó 18-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy a lefoglalt ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1883. évi július hó 7-én.

Mezey Imre,
bírói kiküldött.

A ZOMBORI TAKARÉKPÉNZTÁR MÉRLEG- ÉS VAGYON-KIMUTATÁSA.

1883. június hó 30-án (összehasonlítva az 1882. évi december 31-iki állással.)

V A G Y O N	1882. decem- ber 31-én		1883. június hó 30-án		T E H E R	1882. decem- ber 31-én		1883. június hó 30-án	
	forint	kr	forint	kr		forint	kr	forint	kr
Ingtalanokra betáblázott kölcsönök	1 039,968	—	1.004,899	—	Befizetett részvénytőke	100,000	—	100,000	—
Leszámitolt váltók	211,327	21	233,588	50	Tartalék- és nyugdíj-alap	50,000	—	50,000	—
Jelzálogilag biztosított váltó kölcsönök	233,260	—	217,900	—	Külön tartalékalap értékpapírokra	8,060	25	24,334	41
Hitelegyleti váltókban	118,694	50	121,273	50	Betételek 6 % kamatozásra	472,011	59	592,506	26
Értékpapírokra adott előlegek	22,639	—	20,349	—	» 5 % »	1.387,983	27	1.415,504	25
Magyar állami és vasuti kötvényekben	360,000	—	622,629	50	Betételek után járó 6 % kamatok	6,209	72	16,738	72
Magyar állami és vasuti kötvények után járó kamatok	823	45	11,225	67	» » » 5 % »	29,729	72	33,298	88
Az intézeti 157 ik számú ház értéke	48,744	03	48,989	60	Hitelegyletibiztosítéki alap	8,959	50	9,044	50
Hátralékos kamatokban	14,146	31	—	—	» » » utáni 5 % kamatok	959	74	1,179	63
Más intézetnél ideiglenesen elhelyezve	—	—	277	14	Előre fizetett kamatok	19,987	23	—	—
A felszerelési tárgyak értéke	4,460	03	4,360	04	Visszleszámitolt váltókért	—	—	26,800	—
Végrehajtási árverésen megvett ingatlanok	2,073	97	325	99	Beszedett bélyedgijak	—	—	18	13
Előre befizetett betáblázási illetékek	196	63	40	98	Beszedett biztosítási díjak	—	—	147	37
Pénzkészlet	68,260	97	6,265	22	Fel nem vett osztalékok	—	—	156	—
					Tisztviselők jutalmazására és jóték. célokra	1,693	08	—	—
					A részvénytőke utáni 5 % kamatok	5,000	—	2,500	—
					Osztalék (Nyereség)	34,000	—	19,895	99
	2.124,594	10	2.292,124	14		2.124,594	10	2.292,124	14

Barthol József s. k.
igazgató.

Kelt Zomborban, 1883. évi július hó 5-én.

Csarsch Sándor s. k.
könyvelő.

604. szám.
kig. 1883.

Arlejtési hirdetemény.

Bács-Bodrogh megye tekintetes törvényhatóságának 1883. évi április hó 3-án 74. közgyűlési szám alatt kelt jóváhagyása alapján, Bogojeva községben építendő új község ház felépítéséhez szükséges összes anyagok és az építési munkálatok biztosítása iránt Bogojeva községében f. évi július hó 15-én délutáni 3 órakor a községi elöljáróság által nyilvános arlejtés fog tartatni. Az építés összes költségei 8000 forintban lettek megállapítva.

Vállalkozni szándékozók a fent kitűzött arlejtéshez azon figyelemmel hivatnak meg, hogy tartoznak az arlejtés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át ovadékkul letenni.

Kellő ovadékkal és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok is elfogadhatók. Az írásbeli ajánlatok, melyekben határozottan megemlítendő hogy vállalkozó az építési tervet, költségvetést és az arlejtési feltételeket ismeri és azokat feltétlenül elfogadja, az arlejtés megkezdése előtt nyújtandók be.

A tekintetes megyei alispáni hivatal által folyó hó 13-án 10210. szám alatt jóváhagyott építési terv és költségvetés, valamint a községi képviselő testület által megállapított arlejtési feltételek a község házában mindenkor megtekinthetők.

Bogojeván, 1883. évi június hó 26-án.

Berecz Károly, Szűts István,
jegyző. bíró.

3-2

Hirdetemény.

A moholi gör. kel. hitközség részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint a templomához megkivántató 10' 8" magas és 4' 8" széles 14 új ablak első minőségű vörös fenyőből leendő készítését f. 1883. évi július hó 13-án d. u. 3 órakor a helyszínen megtartandó nyilvános szóbeli arlejtésen 980 frt kikiáltási s ennek 10% bánatpénz letétele mellett kiadja.

Az arlejtészek tartoznak a kérdéses ablakról csinosan kiállított tervrajzot, a megfelelő költségelőiránnyal együtt, a hitközségnek bemutatni, és az elfogadott rajzért az illető 5 frt jutalomdíjban fog részesülni.

Egyben megjegyeztetik, miszerint a hitközség fenntartja magának ama jogot, hogy a vállalatot az arlejtés befejeztével is csak annak adhatja át, akit a vállalkozók közül magára nézve legbiztosabbnak tart.

Kelt Moholon, 1883. június 19.

Karakásevics Simon
elnök.

3-3

1625. sz.
1883.

Pályázati hirdetemény.

Alulírott elöljáróság a Katymár községben leköszönés folytán megüresedett községi szülésznoi állomásra pályázatot hirdet.

Évi javadalmazás: készpénzben o. ért. 105 frt, két öl kemény tűzi fa, és 6 pozsonyi mérő kétszeres buza, illetve ennek egyenértéke 24 frt. Ezen kívül minden szülésznel 60 kr. külön illeték; kivéven a teljes vagyontalanokat, hol ingyen köteles segédkezni.

A választás f. é. július hó 14-én d. e. 8 órakor fog megtartatni.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy a szülésznoi oklevéllel, ugy eddigi működésüket és magaviseletüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt szabályszerű folyamodványukat f. é. július hó 12-éig bezárólag a községi elöljáróságnál nyujtsák be.

Katymáron, 1883. évi június 25-én. 3-3

Jegyző szabad. (P. H.)

Fölker József s. k., Schmidt József s. k.,
s. jegyző. bíró.

2953. szám.
kig. 1883.

Pályázati hirdetemény.

Leköszönés folytán megürült Szántova, Dautova és Bérég községek Szántován székelő körorvosi állomásra ezennel pályázat nyittatik és a választás határideje folyó évi augusztus 5-ik napjára d. u. 3 órájára kitűzetik.

Ezen állomást elnyerő nevezett három községből összesen 500 frt évi fizetést és esetenként 20 kr. látogatási díjt nyer (az évi fizetés 100 frttal leendő megjavítása nevezett három község által elhatározottatott s megye hatósági jóváhagyás remélhető).

Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy az egészségügyi törvény értelmében és a hazai nyelven kívül a dalmát nyelv ismeretét tanúsító bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványait mondott határideig alulírt szolgabirói hivatalnál nyujtsák be.

Szántován, 1883. évi június hó 30-án.

Szolgabiró szabadságon

Kósa János,
tb. szolgabiró.

3-2

Enscianin

vagy

vörösborfesték

Carpené tanártól, mely bortörkölyből nyeretik, s mellyel a fehér borokat vörös, vagy a világosvörös borokat sötétvörösrre lehet festeni.

Egy liter ára 1.90 lira, vagyis o. é. frt 0.76 aranyban, Conegliano állomáshoz szállítva, hordó és csomagolás nélkül, melyek jutányos áron számíttatnak.

Elküldés az összeg előleges beküldése mellett vagy utánvétellel is eszközölhetik.

Rendeléseket átvész 5-5

Brückl János

Conegliano-ban (Olaszország)

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb Asztali-és üdítő ital,

kötő hatásának bizonyult köhögésnél, gége bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.

ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).

Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

Hirdetemény.

Ezennel közhírré teszem, miszerint **Béla pusztai I-só** nagy bérletemben levő 300 katasztralis holdnyi kaszállót legeltetésre kiadom és pedig: egy darab birka után havonként 25 kr, egy darab szarvasmarha után havonként 50 kr fizetendő.

Torzsán, 1883. július hó 4-én.

Schmausz Ferenc,

községi jegyző és uradalmi nagybérlo.

3-1

